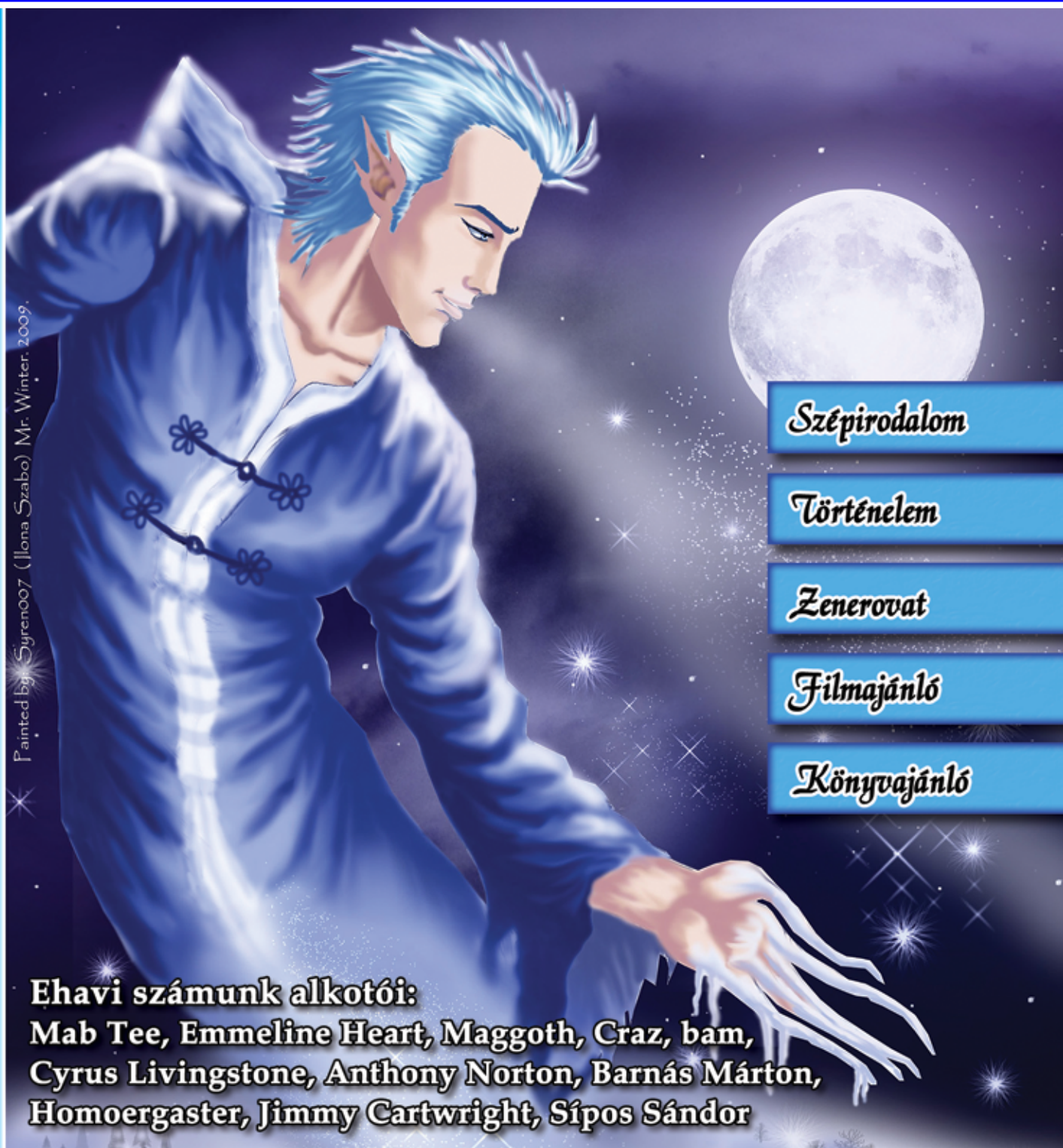

Liderfény

amatőr kulturális folyóirat

www.lidercfeny.hu

V. évfolyam, 1. szám, 2011. január

Painted by Sylene007 (Ilona Szabo) Mr. Winter, 2009.

Szépirodalom

Történelem

Zenerovat

Filmajánló

Könyvajánló

Ehavi számunk alkotói:

**Mab Tee, Emmeline Heart, Maggoth, Craz, bam,
Cyrus Livingstone, Anthony Norton, Barnás Márton,
Homoergaster, Jimmy Cartwright, Sípos Sándor**

Tartalom

ESSZÉ

Stanislaw Lem /Homoergaster/3.

SZÉPIRODALOM

Mementó /Maggoth/6.

Nincs miért félned /Mab Tee/8.

VERSEK

Nem jön álom a szememre /Anthony Norton/8.

Ördögtánc /Emmeline Heart/13.

Dal /bam/13.

Holtak szeme /Cyrus Livingstone/13.

Art-Horror /Barnás Márton/15.

SCIENCE FICTION

Letűnt idők múzeuma /Craz/9, 11.

FILMAJÁNLÓ

Tron - apáról, fiúra /Jimmy Cartwright/10.

ZENEROVAT

Slayer: South of Heaven (1988)
/Sípos Sándor/12.

TÖRTÉNELEM

Kegyelmi pillanat: 1914 karácsonya
/Homoergaster/14.

KÖNYVAJÁNLÓ

Brian Daley: Tron /Jimmy Cartwright/16.

IMPRESSZUM:

**Lidércfény amatőr kulturális folyóirat
V. évfolyam. 1. szám, 2011. január**

Kiadja a Lidércfény Online Kulturális Magazin
Megjelenik minden hónap második felében.

Borító: Syren007 (Ilona Szabó) – Mr. Winter
(2009.) – <http://syren007.multiply.com/>

Felelős és tördelőszerkesztő:

Bognár Zsolt (Jimmy Cartwright)

Tartalmi szerkesztő: Török Viktor (Kapitány)

Olvasószerkesztő: Túri András (Homoergaster)

Grafikai munkatársak: Sigynnae,
Bognár Attila (WhiteRaven)

Támogatónk: Szabó Dénes és családja

E-mail: lidercfeny@szentesinfo.hu

Internet: www.lidercfeny.hu

Nyomdai munka: SZVSZ Kft. nyomdaüzeme
6600 Szentés, Petőfi u. 1.

Hírek röviden

Az SFmag novellákat keres

Minden olyan novellát szívesen látunk, amelyben a fantasztikum ilyen vagy olyan formában megjelenik. A megjelenés feltételei: az eredetiség, a helyesírás és a nyelvtani szabályok ismerete, a friss és következetes stílus, a jó karakterábrázolás, a cselekmény magabiztos kezelése, a téma vagy a látásmód egyedisége és az a csipetnyi plusz, ami egy jó és egy kiváló írás közötti különbséget jelenti.

Terjedelem: 3000–5000 szó között

Honorárium: 2500 Ft

Zsáner: sci-fi, fantasy, horror, mágikus realizmus, felnőttemese

Jogok: Első elektronikus megjelenés (online, epub, prc) és nem exkluzív megjelenés az éves SFmag elektronikus antológiában

Beküldési formátum: RTF vagy DOC, 12-es Times New Roman betűtípus, képek nélkül. A fájl neve mindig tartalmazza a szerző nevét és a novella címét is, pl. mord_boglar-ka_eletem_legjobb_novellaja.rtf

A novellákat az sfmaghun@gmail.com címre várjuk névvel, elérhetőséggel együtt.

Bővebb információ:

<http://sfmag.hu/2010/12/13/novellakat-keresunk-2/>

Műértékelő pályázat - Eredményhirdetés

Az olvasók véleménye és a zsűri pontszámai alapján a KIMTE 2010. évi Műértékelő pályázatának végeredménye

Első helyezést ért el:

Hedera – TÖRÖK IDA
(Lidércfény Online Kulturális Magazin)

Második helyezést ért el:

Titánia – CZÉH BRIGITTA

Harmadik helyezést ért el:

Angyalka – PILLING RENÁTA

Minden résztvevőnek szívből gratulálunk!

Pillantás a pokolba

2011 január végén jelenik meg a Karcolat Egyesület második antológiája A Nagy e-Könyv Program keretében, e-könyves formátumban.

...A beválogatott történetek az alapvetően „darkos” hangulatú irodalom széles skáláját ölelik fel: játszódhatnak múltban és jövőben, a valóság és a fantázia szülte világokon, akad köztük fantasy, horror, sőt sci-fi műfajba sorolható novella is.

Az itt megjelenő írások bármelyike könnyen bekerülhet az egyesületünk által alapított, KIMTE Magyar Fantasy Irodalmi Díj jelöltjei közé (a Díj nevezési rendszerét a zsűritagok segítségével 2011 első félévében dolgozzuk ki). Amennyiben tehát úgy gondolja, hogy valamelyik írás nem csak olvasmányos, de kiemelkedő értékeket hordoz, műfaja a misztikum és fantasztikum körébe sorolható, úgy ne legyen rest meglátogatni a Díj honlapját a www.kimte.hu címen! Már most gyűjtjük az ajánlásokat, és amelyik novella megfelel a kritériumoknak, eséllyel pályázhat erre az elismerésre.

A tartalomból:

Anonymus R. Chynewa: A telefon

Bukros Zsolt: Az emlékezet útvesztői

Bukros Zsolt: Az új fiú

Benjamin Rascal: Lélekölő

Craz: A gonosz szemei

Bővebben:

http://karcolat.hu/cikkek/irodalom/pillantás_a_pokolba

Stanislaw Lem

Régóta tervezek már egy Lem-méltatást, megszokottan, szubjektíve az emberről, alkotóról és műveiről. Sokszor kezdtem el magamban megfogalmazni a mondandóm, sorra venni számomra fontos, nagy hatású szövegeit, netán rangsorolni. Most is messziről futottam neki a témának. Előkészítettem a műveit, hogy bármikor, bármelyikbe beleolvashassak, ihletért. Aztán jött a meglepetés. A karácsonyra kapott könyvvásárlási utalványokkal betértem a szentesi Babilon könyvesboltba... hmm... nézelődni. Az efféle „nézelődések” nagy valószínűséggel komoly vásárlássá fajulnak, most is így történt. Amikor leemeltem a polcra Tomasz Lem apjáról írott könyvét, a „Földközeli kalandok”-at, kb. olyan izgatott lettem, mintha legalábbis egy Solaris súlyú kötet jelent volna meg a mestertől. Ez eldöntötte a dolgot: Lem-ről fogok írni, néhány kedvencemről és közbevetőleg a fia által írt portréról. Eredetileg egy teljes életművet felvillantó dolgozatban gondolkodtam, ám rádőbentem: ez szétfeszíti a Lidércfény kereteit. Ennek a helyzetnek megvan az előnye, hogy marad munícióm az AKF későbbi számaihoz is, amikor lesz apropó...

A Typotex kiadó által 2010-ben megjelentetett könyv „földközeli” keresztmetszet az emberről, a tudós irodalmáról, az íróról, a gyermekét sajátos módon nevelő apáról. Csemege ez minden Lem-rajongónak. Természetesen szubjektív produktum, a fiú bemutatja az apát. Az olyan fejezetek, mint a „Basia” – Barbara Lem beceneve –, vagy az „összezapások a motorizációval”, a „Dolgozószoba”, és a „Lem hitvallása” alcím igazán izgalmasak. Megtudjuk, hogyan udvarolt az édesszájú Lem a leendő feleségének. Jellemző módon: tortát küldött neki. 1953-ban kötött házasságot egymással Barbara Lesniakówna és Stanislaw Lem, de csak 1968-ban született meg Tomasz Lem. Lem azt gondolta, hogy egy olyan világban, ahol bármelyik pillanatban eljöhethet a vég, nem kell erőltetni a gyerekvállalást. Barbara Lem kitartásán múlott a dolog. Az apró történetek, levél- és naplórészletek sok érdekességgel szolgálnak. Bemutatják a házaspár utazásait, Lem alkotói módszerét. Megpillantjuk a hétköznapi emberi lényét esendő, sokszor önféjű, félelmetes intellektust, érdekes rigolyákkal. Tomasz Lem könyve fontos kiegészítése annak a dokumentumfilmnek, amit a Duna TV egyszer sugárzott a '90-es években. Ha jól tudom, ezt a BBC készítette, és a stáb ajándékának, egy holdglóbusznak nagyon örült a mester. Erről a Holdgömből megemlékezik a fia is, volt a dolgozószobában egy nem használt kandalló, abban állt.

Sok olyan Lem mű van, melyről írni lehetne, és akad már nem kevés, amely említésre került a Lidércfényben, valamely témánkban. Mint például az első Lem regény, amit elolvastam, az 1958-ban írt Éden. A példányom, az 1973-as első kiadás, a Kozmosz Fantasztikus Könyvek sorozatból, melyet a nagymamám vásárolt meg számomra Budapesten, egy antikváriumban.

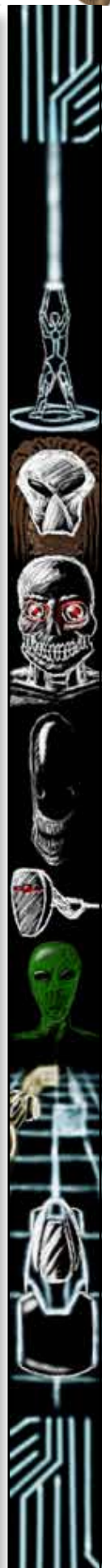
Fel nem foghatom, egyébként, hogyan adhatja el valaki az első kiadású Édenét, amely már az én gyermekkoromban is ritka kuriózum lehetett. Csak hogy érzékeltsem: a sorozat régi, kis alakjában, a sorban 22. kötet, az Éden. Utána jelent meg 23-ként a 2001 Úrodüsszeia. Amikor kézbe vettem, azonnal az olvasásba merültem, olyannyira, hogy éjszaka sem tudtam elaludni tőle. Apám rajtakapott, ahogy lámpaoltás után, az ablaknál, az utcai lámpák beszüródő fényénél folytatam az olvasását. Az Éden nagy élmény volt. Amikor később, a sorozatban újra megjelent, az újabb kiadást is megvásároltam, ez már a nagyalakú változat volt.

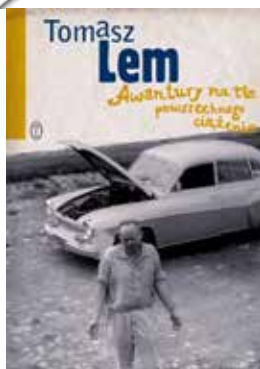
Egyébként a sorozat első nagy alakú kötete, „Az Úr hangja” volt, a 68-ikként. Lem-et a „Csillagok háborúja” követte. Stanislaw Lem, a „reprezentatív” sci-fi sorozatban összesen háromszor(!) jelent meg, ebből kettő az Éden két kiadása! A második Éden kiadás 1981-ben történt. Az összes többi más kiadó adta ki a sorozataikban! Ezt sokáig nem tudtam megérteni. Miközben halálra idegesített, hogy Kuczka Péter többször hivatkozik a Solarisra, mint különleges könyvre, egyszerűen nem jutottam hozzá! A KFK sorozatban nem jelent meg, és ez számomra egy nagy rejtély volt! Azért egy idő múlva megfogalmazódott a gyanú, hogy Kuczka nem szereti Lemet! Utólag pedig nyilvánvaló, hogy a bolsevik pontosan tudta, hogy a mester nem az! Különbben hogyan lehetséges, hogy az egyik leghíresebb műve, a Solaris, az Európa Kiadó fekete könyvek sorozatában jelent meg először, gyakorlatilag két krimi között! A sort a Pirx pilóta, a Kiberiáda – több kiadásban is! – és a Szénanátha folytatta, ezzel überolta az Európa Kuczkát!

Tomasz Lem megemlíti, hogy az apja a „Lengyel Népköztársaságot” egy óriási börtönnek tartotta, és azt is, hogy a 80-as években szimpatizált a Szolidaritással. Amikor pedig bevezették Lengyelországban a hadiállapotot, a Lem család nyugatra távozott! Na ezért nem jelent meg többször a mester, a sci-fi hazai „mentorának” sorozatában! Bezzeg az Európa! A zsebkönyvek sorozatában megjelentett két olyan Lemet is, melyek hosszú évtizedekig hiszteroid antikváriumi turkálások tárgyai voltak! 1974-ben az Álmatlanságot, mely novellagyűjtemény – többek közt egy szenzációs Pirx, ami kimaradt az 1970-es fekete könyvek kötetből! – valamint 1979-ben a Visszatérést! A Visszatérés ekkor már másodjára került a könyvesboltokba, de persze nem Kuczka jóvoltából! Az összképhez hozzátartozik azért, hogy 1983-ban Kuczka, a Meta-galaktika sor 5. kötetében Lem összeállításával lepte meg az olvasóit. Az olyan fontos művek mellett, mint a Legyőzhetetlen vagy a Lymphater kötet, belefért a Metagalaktika 5-be még két Pirx és 3 kiberiádis novella. Ami a kiadvány nagy részét elfoglalja, az nem más, mint az olvashatatlan Asztronauták. Nem a Solaris, vagy esetleg egy addig még kiadatlan Lem! Jellemző ez az emberre és a korra.

Most pedig a Solarisnál szeretnék egy kicsit időzni. A mestertől ez az egyik abszolút kedvenc könyvem. Két kiadása is megvan, a már említett európai, ami úgy tudom a magyar első, 1968-ból, és az 1977-es Kriterion-os kiadás. A Solaris elolvasása mérföldkő volt az életemben. Ebben a műben tapasztaltam meg először Lem intellektuális magasságait, történetétörténetben, kitalált könyvismertető (a Solaristikai Évkönyvek), no és persze a kapcsolat hajszo-lása. Az élő óceán döbbenetes ötleténél már csak ezen óceán által produkált szédítő alakzatok leírása a megrázóbb. Hogy valaki a keleti tömb mélyén ilyesmiket legyen képes kitalálni, szavakba önteni, ahhoz nem egyszerűen zseninek kellett lennie, ez annál jóval több!

A solarisi alakzatok és a velük foglalkozó monográfiák története egy életre a torkomon akadt, az élmény szorítása soha többé, ma sem enyhül. Különösen a „Kis Apokrif”, és a „Monstrumok” c. fejezetek voltak azok, melyek légköre fejbe kólintott. A „Kis apokrif”-ban egyszerre van meg egy tudományos beszámoló és egy kísértethistória hangulata.

Természetesen a kitalált könyvismertető műfajában. Úgy hiszem, Kuczka nem is értette meg a Solarist, és amit esetleg mégis, azt meg irigyelte. Komcsiként gyanús lehetett neki ez az intellektus, aki ilyen teljesítményre képes. A könyv első olvasata maradandó szellemi trauma, meghatározó élménye magasra tette a léceket a következő olvasmányok előtt. Gyakorlatilag azóta is a Solarisban megtapasztalt atmoszférateremtő képességet hajszo-

lom, mind magam, mind mások műveiben. Lem fia könyvének egyik fejezete végén megemlíti, hogy Tarkovszkijt a mester egész egyszerűen lehűlyezte a filmfeldolgozás okán. Pedig a szovjet film még sokat megmutat az eredetiből, szemben az amerikai bővíttal, melynek rendezője bevallotta, hogy nem is olvasta a könyvet. Néhány évvel a halála előtt a mesternek alkalmat nyílt rá, hogy Steven Soderberg pocskék remake-je okán recenziókat olvasson a Solarisról. A szovjet klasszikus amerikai utánzatát úgy tudom, nem látta – a sors megkímélte ettől – de az írott anyagokat róla igen, és a teljesen vegyes fogadtatás esszéírásra ingerelte. A szórakoztató szösszenetek a DiLEMMák, írások a XXI. századból c. kötetben jelentek meg magyarul a Typotex kiadónál. A Typotex a mester gyűjteményes XXI. század eleji esszéit 3 kötetben jelentette meg, a Szempillantás, Az emberi civilizáció perspektívái, 2000., a DiLEMMák 2006., és a Sex Wars 2007. Visszatérve a Solaris recenziókhöz, Lem jót csemegezik a gyagya amerikai átköltéseken. A New York Times például love story-nak tartja. És a Soderberg-film tényleg azzá silányult. A mester kitér arra, hogy ha a Solaris a férfi és a nő közötti szerelmes érzésekről szólna, akkor nem az lenne a címe, ami! Ezzel ellentétben megemlíti, hogy a magyar származású Csicsery-Rónay István „Az idegen könyve” címet adta könyvismertetőjének, és ezzel abszolút betalált! A második kis írást – „Az óceán felszíne alatt” – azzal kezdi, hogy idézi Soderberget, aki reményét fejezi ki, hogy „...Lem nem kap szívrohamot, ha megnézi a filmet.” Ezután az írott óceánról értekezik, a kritika óceánjáról, melybe a rendező belecsöppent. Számos kritikus a szex kategóriával véleményezte a művet, és rengeteget írtak a főszereplő pucér hátsójáról. Ezzel sikerült meglepniük a mestert. Mint idézi, maga Soderberg, Kubrick 2001 Űrodüsszeiája és az Utolsó tangó Párizsban közé helyezte a filmjét... Ezt Lem nem kommentálja, de én igen: kicsit elszállt magától a fickó! A Solaris remake konjunkturát okozott, és Lemet megkeresték filmes ötletekkel. Megemlíti, hogy a „Legyőzhetetlen”-t szívesen engedí képernyőre, főleg azért „...mert abban egy szó sincs univerzumban szövőődő szerelmekről, pusztán csak egy űrhajóról, amely keresi azt a másik űrhajót, amelyik eltűnt.” A fia figyelmezteti, hogy igen nehéz lesz megmenteni a Legyőzhetetlent a nőktől, mert az amerikaiak mindenbe beletesznek legalább egy szőke nőt. Ezután röviden kifejti a Legyőzhetetlen fő motívumát, az automaták necroevolúcióját, és megemlíti, hogy egy bizonyos Michael Crichton nevű amerikai is írt ilyet mostanában. Nem tudom, mi lett a „Legyőzhetetlen” sorsa, lett-e film belőle, avagy nem. De remélem, hogy megmenekült...

A Solaris lázalmokat és grandiózus látomás-kísérleteket okozott, megpróbáltam utánozni a stílusát, és afféle bibliopótlék lett. Életem nagy pillanata volt a találkozás ezzel a könyvvel, és a digitális trükkök korában erősen hiányolom a mester szellemiségéhez méltó, alázattal elkészített filmváltozatot.

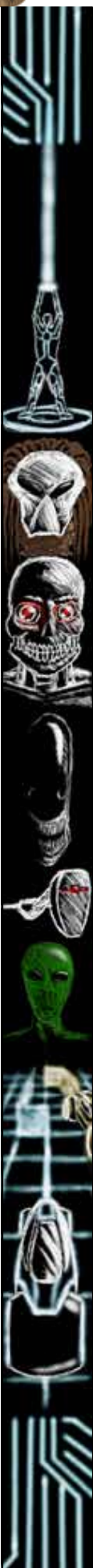
Szellemileg a Solarishoz erősen kötődik nálam a „Visszatérés” és „Az Úr hangja”. Az Úr hangja egyébként saját bevallása szerint Tomasz Lem kedvence. Számomra

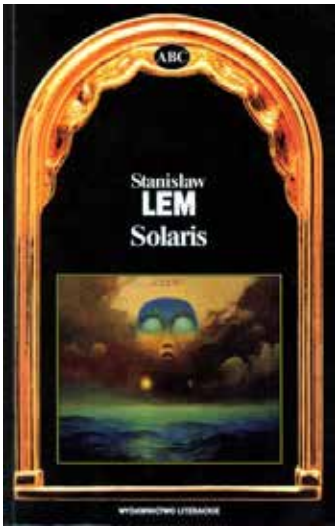
súlyos próbakó volt, csupán a harmadik nekifutásra tudtam elolvasni, noha utólag nem tudom a pontos okát, csupán találgatok. Viszont az áttörés után szintén sokszor igényeltem azt a félelmetes filozofikus, moralizáló légkört, ami a művet belengi. Az Úr hangja elsőre csalódás volt, de később annál nagyobbat szólt. A csalódás egyik, utólag felködlő oka valószínűleg a „csillagháborús” légkör volt, hiszen nem sokkal utána jelentette meg Kuczka. Rádadásul, bár csak foszlányosan, főleg a Pif újság révén már értesültünk a Birodalom körüli hajchóról is. Az Úr hangja időnként nyomasztóan sűrű elbeszélés a kapcsolatról, ami létrejön ugyan, de egy kukkot sem értünk belőle. Ez a Solarisnak is alapmotívuma, a tudósok ott is a hajukat tépik. Itt még Lem megfejele azzal, hogy a neutrínósugárzásba kódolt kozmikus üzenet, kevésbé fejlett civilizációk kezébe jutva esetleg végzetes fegyverré válhat. Ám a mester megnyugtat mindenkit, hiába erőlködnek a „héjak”, a „fegyver” végül is használhatatlannak bizonyul, (még ehhez is béna a mi háborúimádó civilizációnk) s ez az idegenek bölcsességét bizonyítja. Az úrból fogott „csillagkód” több furcsa mellékterméket produkál, azonban a lényegét nem értjük. A szerző felvillantja, hogy az üzenet egyáltalán nem a mi szintünknek szól...

A kapcsolat, azaz annak egyfajta kikiklása a „Visszatérés” témája is. A különbség az, hogy a földi űrhajósok itt a földön kapják meg az idegeneket. Nem valami hülye inváziós mű ez! Egyszerűen az történt, hogy míg a héők egy távoli csillagképben hajóztak, a Földön eltelt 100 év. Ennyi idő alatt a civilizáció úgy megváltozott, hogy a visszatérőket a Holdon egy úgynevezett „adapt” nevű intézményben próbálják felkészíteni. Persze nem bírnak velük, és az elbeszélő, Hal Bregg döbbenet, értetlenül kóvályog az új világban, amelynek még a beszédét sem érti. A nyelv és a jelentések is megváltoztak. Minden nehézség ellenére Breggnek sikerül a beilleszkedés – természetesen egy nő van a dologban – így – az ő esetében legalábbis – létrejön a kapcsolat. Itt is van történet a történetben, az űrhajósokalandok felidézése a sziszifuszi megértésküzdő közepette, különleges, csak Lemre jellemzően torokszorító élmény. A Visszatérésnek rádadásul van egy antikommunista vonulata is. A jövő kommunisztikus társadalma nem az emberi jellem szükségzerű fejlődésének következő állomása, mint ahogy azt Marx és tettestársai hirdetik. A változás egy biokémiai felfedezéshez kötődik, amely eltünteti az emberből az erőszakra való hajlamot. A mester azonban hagy kiskaput, mert a folyamat visszafordítható...

Ahogy továbbmegyek Lem birodalmában, hogy említsek meg egy szerintem kevésbé jó könyvet, amelyet azonban mégis el tudtam olvasni. Ugyanis van egy olyan is, amit nem: az „Asztronauták”, az szerintem pocskék. A „Magellán-felhő” 1955-ben jelent meg Varsóban, magyarul a Móra könyvkiadónál, 1961-ben. Ennek a művének jó pár áporodott, ma már olvashatatlan része mellett, mindenképpen fontos megemlíteni a főhős gyermek- és ifjúkorának elmesélését, mint csemeget. A csillaghajózása előtt megnyert maratoni futásról szóló fejezet arra készítetett, hogy az iskolai tornaórákon magam is kipróbáljam az olvasottakat. A történet természetesen a kapcsolatról – is – szól, itt még optimistán, azonban nem ez a figyelemre méltó benne. A „United States Interstellar Force” c. fejezet az ebben a könyvben, ami megmutatja, mit is szeretek Lemben.

Egy évszázadok óta a Földtől az űrbe szakadt, és egy fehér törpecsillag által befogott egykori amerikai űrállomásra találunk a „GEA” csillaghajó utasai. A bűgöcsiga alakú szerkezetre átszállás, és az azon bolyongás súlyos hangulata leginkább egy kísértethajó, vagy víz alatti roncs felderítésére emlékeztet. Ezt a fejezetet X-szer olvastam, és közölhetem, hogy pl. a jelenettel, mely a levegőtlen súlytalanságban kőként aláhulló pucér nős képről szól, és a nukleáris csapásmérő műholdon szanaszét heverő, űrbe fagyott halottak képével hetekig

viaskodtam, és azóta is akarok ilyet elkövetni én is!

Ha már úrbéli kalandok, nem lehet mellőzni Pirx pilótát sem. Akik megnézték a nem túl rég megjelent magyar filmsorozatot, azok lehet, hogy most mosolyognak. De csak akkor, ha nem olvasták az eredetit. Ha igen, akkor tudják, miért szeretem Pirxet. Jámbor, kemény fickó, talpig becsületes, és nem olyan bugyuta, mint a sorozatban. Ugyanakkor nem csak vicces, groteszk kalandok vannak, hanem elgondolkodtatók és hátborzongatók. A kötet legtöbbször publikált esete a

„Teszt” című, mely Pirxet még kadét korában mutatja be. Ez egy átverés, amit Pirx önmagát is meglepve sikeresen teljesít. Az én nagy kedvencem a „Feltételes reflex” mely egyszerre humoros, hátborzongató és grandiózus. A kisregény anekdotázva indul, hogy egyre komorabb színekkel ecsetelje a Hold meghódításának egyik drámáját, végül a pszichodrámai csúcs után ismét könnyed, humoros a vége. Mellesleg a holdbéli mozgások leírásai, melyek a „sikeres” holdraszállás előtt íródtak, tudományos tények alapján, kissé cáfolják a NASA videóin látottakat. Nem tehetek róla, de én még ma is Lemnek hiszek jobban. A Pirx elbeszélése sajátos humorban pácolja a kapcsolatot, míg a Tárgyalás szintén kisregény, mely az embert robotokkal helyettesíteni vagy nem kérdése körül forog, szintén hangulati mesterfogásokkal.

A Pirx történetekről értekezve most kötelező körbe kezdek, mert egy olyan novelláról írok, amit a filmsorozat szeretői sem biztos, hogy ismernek. Az „Álmatlanság” c. kötet sokáig csupán vágyálom volt számomra. Könyvtárból kölcsönöztem ki, nem egyszer, nem kétszer. Amikor végre saját példányt is sikerül szereznem, az igazi ünnepnap volt. A novellafűzér stílusok egyvelege. A *Futurológiai kongresszus*, a *Létezik ön, Mr. Jones?*, vagy a *Léboló* a Lem-i humor kiapadhatatlan forrása. A *Non serviam* és az *Ananké* pedig a komoly, sőt komor mélységek élménye. A magyar filmből megszokottan Pirx-et vicces figurának tartjuk, pedig egyáltalán nem az. Egy vívódó, folyton önmagába tekintő, „jámborságig becsületes”, erős fizikumú és erős jellemű. Az „Ananké” egy különösen súlyos darab. A Marson dekkoló Pirx felidézi a hőskort, a „csatornákat”. Annyi hiábavaló remény, ábránd pro és kontra, most Romani nevű ember kabinjában, egy kisebb könyvtárnyi ódon areográfia, ott a Mars-terv felépítményében. Schiaparelli, Lovell, Pickering és a többiek megkapják a tiszteletet, hogy „ott lehetnek” a Marson. A kapitány felidézi, hogy kadét korában titokban ő is „csatornás” volt, s amikor Boerst, az évfolyamelső leleplezte, rajta röhögött az egész évfolyam. Egy katasztrófa okának kiderítésére alakult bizottság tagjaként töprengő Pirx végül rájön a megoldásra, de ez egyáltalán nem okoz neki örömet. A komputereket programozó egykori parancsnok öngyilkos lesz, miután Pirx leleplezi, hogy kényeseres betegségét beletáplálta az űrhajó vezérlésébe. Komor egy mű, igazi irodalmi élmény.

Maga Lem mester az egyik legsikerültebb írásának a *Kiberiádát* és az „Amiről a robotok mesélnek”-et tartotta. Mivel a *Kiberiádát* már Ida megénekelte, így most erre nem térek ki. Legfeljebb annyit teszek hozzá, hogy Tomasz Lem szerint a *Kiberiádának* volt egy „light” estí mese változata, amit a mester mondott magnószalagra, neki. Sajnos ez a felvétel már nem létezik!

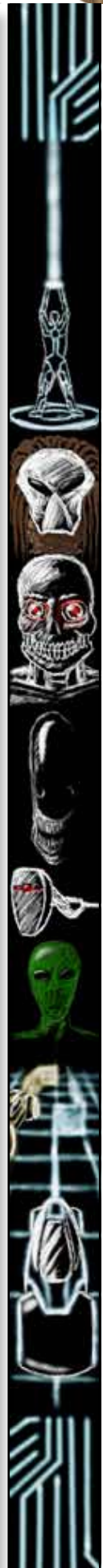
Ezen a ponton fontosnak érzem megemlíteni, hogy hiányolom a Lem hangoskönyveket! Egy hangoskönyvhöz csupán a szépen artikuláló felolvasó kell. Ezt nem lehet elszúrni, nem fenyeget a megfilmesítéssel járó számtalan veszély. És nincs, pedig a *Solarisnak*, a *Visszatérésnek* vagy netán az *Úr* hangjának szerintem sokan örülnének. Ugyanakkor ismeretlen dátummal letölthető a Farkasházy Tivadar által rádióra alkalmazott Hiba, melynek az eredeti címe: Donda professzor. Kállai Ferenc és Kern András szuper hangulatú kettőse, garancia a kiváló szórakozásra! A novella a Szénanáthával egy kötetben jelent meg először.

Végezetül, de nem utoljára, egy Lem-i gyöngyszem következzen:

A „Szénanátha” című kisregény az Európa Kiadó fegyverténye. Legjobb tudomásom szerint az 1980-as kötet címadó kisregénye ezután csupán 2009-ben jelent meg újra, a Szukits kiadó Lem teljes univerzumát bemutató sorozatában. Az elbeszélést számtalanszor olvastam már, és egyszerűen nem tudom megenni. Egy nyomozást mesél el első számú személyben egy tartalékos amerikai űrhajós. Az Interpol tucatnyi magányos, középkorú férfi halálának ügyében vizsgálódik, akik egy kaptafára örülnek és halnak. A szénanáthás űrhajós becsülettel végigcsinálja a tesztet, ami arra szolgál, hogy kihívja a sorsot, és ő is „áldozat” legyen. Persze az ügynökök tapadnak rá, miközben az egyik halott, bizonyos Adams cuccát használva autózik Rómába. A teszt sikertelen. A megoldást a nagy számok törvénye alapján, a véletlen adja meg később, és a mester kedvence, a statisztika is belép a képbe. Ezt az elbeszélést már emlegettem közel egy évvel ezelőtt, a mester hasonló, de horrorisztikus elemekkel operáló „Nyomozás” c. írását ismertetve.

Egyébként itt ragadom meg az alkalmat, hogy ismét felhívjam rá a figyelmet! A mű a Szukits Kiadó Lem teljes univerzuma sorozata 4. kötetében olvasható. Lem nem csupán szuggesztív elbeszélő, hanem szórakoztató, ismereteket nyújt, közben olyan sűrű atmoszférát teremt, hogy az olvasó keze hozzánő a könyvhöz. Akármelyik krimiírónak becsületére válna, sőt Lem szerintem jobban náluk. A Szénanátha elképesztően komplex mű, ezért lehetséges sokadjára is figyelemmel és élvezettel olvasni. A legkülönlegesebb élmény pedig akkor éri az olvasót, mikor a Lem univerzum 3. kötetében fellapozza a mester által a történetből írt filmforgatókönyvet! Ez aztán az igazi csemege! A „Szénanátha” rajongóinak nem kevés pluszt ad, hiszen filmképeket vázol! A történet befejezése tipikusan Lem-es. Az űrhajós, miután akaratán kívül, a „statisztikai sűrűségű” világ valószínűtlenségi törvényei alapján, kis híján áldozattá válva, „megoldja” az esetet, kiderül, hogy könyvet ír belőle. „...ennek a könyvnek a megjelenése is matematikai bizonyosság volt.” Így az utolsó mondat, mit lehet ehhez hozzátenni?

Homoergaster

MEMENTÓ

Kerner Dávid messziről nézte a kávéház ajtaját; még mindig nem tudta eldönteni, átmenjen-e az utca túloldalára vagy sem. A villamos csörömpölve a körút felé kanyarodott, amikor úgy határozott, átkel a síneken. Fogalma sem volt róla, a nő vajon odabent van-e, de a látomásai többnyire beigazolódtak.

A férfi számára még az utcára való kilépés sem volt veszélytelen. A hatóságok előírta sárga csillagot általában a szíve felett viselte, ám ezúttal nem hordta. Komoly kockázat rejtett benne, hogy a nyilaskeresztet viselő náci bérencek megállítják, és igazoltatják. Ezek a fajvédők állandóan alsóbbrendű állampolgárookra vadásztak, és tudta, ha fennakad a hálójukon, porig alázhatják, megverhetik, vagy akár meg is ölhetik, anélkül, hogy bárki felelősségre vonná őket érte.

Csak hogy a nőért hajlandó volt minden kockázatot vállalni.

A vele kapcsolatos víziókban sikerült pontosítania a helyszínt. A látomásaiban szereplő kávéház vendégei között felfedezett egy kalapos férfit, aki hivalkodó karórárt viselt, és miközben egy német újságot böngészett, átszellemülten szivarozott. A lap elején 1944. május hetedikéi dátum díszelgett. Az időmérő a különös alak csuklóján pontosan tizenegy óra hét percet mutatott, amikor a nő kifelé indult a helyiségből, hogy sikoltó gumibroncok alatt lelje a halálát. Ahogy a baleset időpontja közeledett, Dávid egyre határozottabbá vált. Megfogadta: kijátssza a Sorsot, akkor is, ha az életébe kerül. Amikor a kalendárium lapjai az ominózus naphoz érkeztek, összeszedte minden bátorságát, és felkerekedett.

A gettó kopott bérházai hamar elmaradtak mögötte, azon túl pedig minden sarok veszélyt rejtett. A légőszirénák ugyan nem szólaltak meg, és az angol bombázók sem jöttek, hogy a németek által használt középületekre szórják halálos terhüket, a férfi mégis úgy érezte, mintha egy idegen világban járna. Bár két lábon járó céltábla volt, furcsa módon mégsem félt – noha megeshetett, hogy valamelyik macskaköves budapesti utcán éri utol a balsors.

Hűvös szél süvített, mintha a tél sosem akarna visszavonulót fújni. A felhajtott gallérok mögé rejtőző emberek tudomást sem vettek Dávidról, és a szerencse aznap a nyílás őrzőjait is más irányba terelte. A kávéház messze helyezkedett el az otthonától, a gyaloglás kimerítette, de még időben érkezett, hogy a Végzet arcába köphessen.

Fontosnak tűnt az időzítés; nem akart túl hosszú ideig az épület előtt ácsorogni. Félt, hogy felfigyelnek rá, és beviszik, aztán kínzásokkal kiszedik belőle a titkot. Egy zsidó, aki a jövőbe lát? Az ilyen fogás aranyat ért.

A kétszárnyú üvegajtó betöltötte a tudatát... látta mögötte a nőt, amint nekilendül, hogy meglökje... ugyanakkor oldalról közeledő automobil motorzúgása hallatszott...

Most!

Dávid megfeszített rugóként repült a nő felé, és félre rántotta a halál útjából.

Hernádi Gábor ketrecbe zárt vadként járt fel-alá a nappaliban. Szerette a feleségét minden szeszélyével együtt, de ez... ez minden eddigi hóbortját felülmúlta! Engedékenyen bánt Anettel, mert szépsége a legkérgesebb

férfiszívet is meglágyította. Különben az asszony is sok mindent elnézett neki: a tisztí klubbeli kimaradásokat, a váratlan átvezényléseket, a folytonos költözködést, azt, hogy még mindig nincs gyermekük... de ez...

- Meghívtál az otthonunkba egy zsidót? - kérdezte sokadszorra is szemrehányóan. - Hát, nem tudod felfogni, milyen visszás ez az én helyzetemben? Ha kitudódik, hogy alsóbbrendű embereket fogadok estebédre, megüthetem a bokámat! Az egész karrieremet derékba törheti, ráadásul zsidó-szimpatizánsoknak bélyegezhetnek minket!

Anett büntudatosan nézett rá.

- De hát megmentette az életemet - mondta a férjének szomorúan.

Gábor válla megereszkedett.

- Tudom - sóhajtotta fáradtan.

A fiatal hadnagy megtorpant, és a halántékát simogatta.

- No, jó - mondta beletörődően -, de csak most az egyszer, mert ez nekünk is, neki is nagyon veszélyes. Jól tudod, hogy érted nekimennék a világnak. Aláírom, a fickó megérdemli, hogy megköszönjük, amit tett. Ennél többről viszont szó sem lehet, kifejezzük felé a hálánkat, de ezzel a dolgot lezártnak tekintjük!

- Természetesen - mondta boldogan az asszony, aztán a nyakába ugrott.

Dávid rettentő zavarban érezte magát, különösen, amikor Anett daliás párjával találkozott. Azt sem tudta, hová nézzen, miközben a legszívesebben egyfolytában csak az asszonyt bámulta volna. A különleges alkalomra természetesen nem tette fel a csillagot; ezen a napon annak az embernek szeretett volna látszani, aki az elnyomó törvények előtt volt: átlagosnak, és hétköznapi, akit nem néznek meg az utcán.

A nő ragyogott, betöltötte a teret, ami Dávidot feszengetésre készítette. Anett ura ellenséges vonalak tábornokaként ült az asztal túloldalán, és szúrós pillantásokat vetett. A fogások finomak voltak, és ízletesek, a girhes vendég nem is emlékezett rá, mikor evett ilyesmit utoljára. Minden falatot gondosan megrágott, de még a mennyei aromák sem kelhettek versenyre a háziasszony bizsergető kisugárzásával. Dávid a desszertből már épphogy csak csipegetett.

- Megkínálhatom egy szivarral? - invitálta az erkély felé a katonatiszt. - Jöjjen!

Gábor talpas poharakba ujnyi konyakot töltött, azt kortyolgatták a balkonon füstölve. Dávid még soha életében nem szivarozott. Egészen addig köhögési roham rázta, míg a vendéglátója fel nem világosította, hogy a Havannát nem szokás letűdözni. A konyak égette, mint a tűz, de nem mutatta; némán hallgatott, miközben a hadnagy a tárgyra tért.

- Szeretném, ha tisztában lenne velem, mennyire hálás vagyok magának, de mind a ketten tudjuk, miféle időket élünk - magyarázta a férfi. - Éppen ezért nem szeretném, ha még egyszer idejönne!

Vastag pénzköteget húzott elő a mellényzsebéből, és a vendége felé nyújtotta. Dávid hűvösen nézte a százpengősöket.

- Köszönöm. - Udvariasan letette a konyakos poharat az erkélyre költöztetett virágállványok egyikére, aztán elhárító mozdulatot tett. - Sajnos nem fogadhatom el, de természetesen nem fogok többé visszaélni a vendégszeretetükkel. Azt hiszem, jobb is lesz, ha most elmegyek.

- Kérem - mondta sértődötten Gábor.

Dávid a mélybe dobta a félig szívott szivart, aztán magára hagyta a délceg katonát, és elindult az előszobába, hogy kopott kabátját magára öltse.

- De hát, hová megy ilyen hamar? - értetlenkedett az asszony. - Szerettem volna még megkínálni egy kis kávéval!

- Az ura már megkínált konyakkal és szivarral - közölte elsötétült arccal Dávid. - Meg egy nagy köteg bankóval, hogy soha többé ne kelljen látnia.

Anett összerándult, mintha arcul csapták volna.

- Kérem, ne menjen még! - fogta könyörgőre.

- Isten áldja - mondta csendesesen a férfi -, örülök, hogy a szolgálatára lehettem!

Aztán kilépett az ajtón, és hátra sem nézve a dermedten álló asszonyra, elindult a sötétben ásító lépcsőház felé.

Anett nem volt hajlandó elárulni, hogyan derítette ki a címét, amikor másnap kora délelőtt megjelent, hogy bocsánatot kérjen a férje viselkedése miatt. Dávid nem hitt a szemének; arra számított, nyilasok várják az ajtó előtt. Valóságos csodának látta az asszony felbukkanását, mint-ha hirtelen egy földre szállt istennő manifesztálódott volna az otthona előtt.

A férfi hitetlenkedve bámult, mert a nő ajándékot is hozott: ennivalót, néhány tábla csokit, egy karton cigarettát, amik a feketepiacon valóságos vagyona kerültek. Eleinte csak beszélgettek, egyre jobban megismerkedtek egymással. Anettben a hála lassanként valami magasabb rendű érzéssé nőtt, miközben a látogatásai is mindinkább gyakorivá váltak. Már egy hónapja is megvolt, hogy titkon találkozgattak, amikor egy napon éjszakára is ott maradt. Bevallotta, a férje annyira megneheztezt rá Dávid meghívása miatt, hogy az ügyet folyton szóba hozza, és az ilyen alkalmakkor képes a nyílt utcán is jelenetet rendezni. Aznap is összevesztek, és az ura végül haraggal a szívében utazott a szentendrei laktanyába, amikor sürgős parancsot kapott, míg ő kétségek közt őrlődve a lakásban, magára maradt.

A zokogó Anett bort is hozott magával, és miután megitták, az ágyon kötöttek ki. Az asszony vad szenvedéllyel ölelte, és az erkölcsi kételyek a férfiban is gyorsan semmivé foszlottak. A szenvedély áradása elsodorta őket, és bár Dávid először volt nővel, nem érzett gátlásokat; minden olyan könnyen, és szinte természetesen ment. Mintha ennek így kellett volna történnie, és ez lenne számára a végső ajándék, mielőtt a halálba megy.

Anett őszintén beszélt vele az életéről, és ő megértette, hogy sosem fogja a férjét elhagyni. A nő gyerekként mindent megkapott, aztán a szülei nagy korában is gondoskodtak róla, hogy olyan párt találjanak neki, aki ugyanúgy tudja a megfelelő jólétet biztosítani. Hernádi Gábor jó férj volt, és jó katona, ám beleroppant volna, ha a neje elhagyja. Csak legalább gyerekük lett volna...

Mindemellett Anett a lelke mélyén már akkor tudott a kettőjük közti vonzásról, amikor először találkozott megmentőjével; ahogyan Dávid, úgy ő is tisztában volt vele. A férfi mesélt a szerelmének a látomásairól, arról, hogy biztosan tudja, egy fogolytábor kerítése mögött fog

meghalni, és hogy az asszony az életét is a vízióinak köszönheti. Anett kételkedett mindebben, és azt követelte, nyomban szökjön nyugatra, ő majd segít neki. A nő nem hitt a látomásokban, csak azt tudta, mennyire szereti. Lázasan hajtogatta, hogy a meneküléséért bármit kockára tenne.

Dávid azt mondta, gondolkodik rajta, de fel sem merült benne, hogy megtegye. Mi értelme lett volna álmai asszonya nélkül egy idegen országban élni? Az utolsó közös napjukon veszekedést provokált, és megtiltotta Anettnek, hogy még egyszer felkeresse a lakását. Nehezére esett, de meg kellett tennie - előző éjjel nyilasokról álmodott, akik rátörtek, aztán elhurcolták, mint valami állatot.

A nő zokogva elviharzott, ő pedig magába roskadtan ült, és csak nézett a semmibe.

Másnap reggel jöttek érte.

A tábor pontosan olyan volt, amilyenek a vízióiban látta: szürke drótkerítések, és gyötrődő, legyengült emberek vették körül. A fejadagok nem táplálták a sorvadó testeket, a munka viszont kemény és elviselhetetlen volt. Naponta haltak meg végkimerülésben az emberek, de a transzportok folyamatosan érkeztek újabb foglyokkal. Dávid a nélkülözések ellenére sem vesztette el a képességeit, még mindig szinte teljes bizonyossággal meg tudta érezni, ki fogja túlélni a megpróbáltatásokat, és ki lesz az, aki sosem jut haza. Időnként hazudott is, hogy megkönnyítse néhányuknak a hátra maradt időt, de a legtöbbször az igazat mondta. Sokan csodát vártak tőle, de semmit sem tehetett értük, ahogyan önmagáért sem.

Élete utolsó napján egyszer csak összeesett a sárban, és nem tudott többé felállni. Az egyik börtönőr odajött hozzá, és rugdosni kezdte, de még csak nem is érezte. Lelke eltávolodott a testétől, és utoljára, még látomása támadt, ami az elmúlás pillanatában is mosolyra készítette.

Megértette, nem tűnik el nyom nélkül a világból, oka volt, hogy Anettet megmentette, mert így hagyhat maga után egy mementőt. A szülőszobán látta a nőt, akinek terméketlen férjét és halálra gázolást ígért a Sors, mégis egy gyermekkel vajúdott - az ő fiával.

A németet végtelenül felbosszantotta, hogy egy zsidó a végkimerültség és a rugdosás ellenére is csak mosolyog. Előhúzta az oldalán függő tokból a Lugerét, és a férfi halántékához nyomta. Dávidot azonban már semmi sem rémíthette meg.

„Fiam lesz” - gondolta boldogan, aztán tudata mindörökre kihuny, anélkül, hogy a pisztoly dörrenését akár csak hallotta volna.

Maggoth

Nincs miért félned

Álmatlanul forgolódott az ágyában. Hiába tárta ki az ablakot, Emeline Rodról folyt a víz. „*Jó lenne egy kis légmozgás*” – gondolta. Kint egy tücsök rázendített a nótájára, egy varangy vartyogó szerenáddal igyekezett kedveskedni a ház úrnőjének. „*Ebben a zajban nem lehet aludni!*” Emeline dühösen a bal oldalára fordult.

Épp elszundított, amikor aprócska neszt hallott. Felült. Valami mozgott a háló ajtaja előtt. Miközben fülelt, belebújt bolyhos papucsába, s felhúzta a köntösét. „*Mi ez a motoszkálás?*” Óvatos léptekkel elindult az ajtó felé, mikor odaért, felrántotta. De a szoba előtt nem talált semmit.

Visszafordult. Már egészen közelről jött a neszezés. A puha szőnyeggel borított sötét folyosón a függönyök megmozdultak, és mint sorban álló, balettozó kísértetek fátylai lengtek a lágy szellőben. A nő lassú léptekkel a középen álló üveges szekrény felé lopakodott.

A nagymamától örökölt faragott vitrinhez érve megállt. A házban síri csend honolt. Hirtelen hangos vernyákolással a hátán keresztül a földre ugrott fekete macskája, majd elszaladt. „*Te jó ég, Dotti! A szívbját hozod rám!*” – korholta Emeline magában a csintalan, hosszúszerű cicust. Miután Eme – ahogy barátai nevezték –, kissé megnyugodott, körülnézett. Vajon, hova bújhatott szörmök kedvence? A holdfény kísérteties alakokat varázsolt az árnyékokból. Lentről, a hallból zörgés hallatszott. Mrs. Rod megjijedt. Addig azt hitte, csak Dotti mászkál.

Eme remegő kézzel kiemelte a vitrinből férje vadászpuskáját, és megtöltötte a fegyvert. Halkan, lépcsőről lépcsőre osont le az előszobába, ahol majdnem keresztülbukott barna csizmáján. „*Igazán eltehettem volna a helyére!*” – bosszankodott. Az antik, tölgyfakerekes tükörben megpillantotta saját magát. Harmincas éveiben járó, közepes magasságú nővel nézett farkasszemet. Hamvas arcán nem hagytak nyomot a kamaszkori pattanások, göndör hajzuhataga a derekáig ért, tökéletes alakját pedig szemérmesen elrejtette a fodros hálóköpeny. Keskeny ajkait összecücsörítette, mintha csak csókot akarna adni. Kék mandulaszeme közben a nyitott bejáratra tévedt. Felemelte a puskát, ujjai ráfonódtak a ravaszra és célra tartott.

Pillanatra felvillant egy zseblámpa fénye.

– Jó estét, Mrs. Rod! – mondta az egyenruhás férfi.

Csak a szerencsén múlott, hogy nem lőtte agyon a járőrt.

– Elnézést, ha Önre ijesztettem, de nyitva találtam az ajtaját. Gondoltam, megnézem, minden rendben van-e.

– Köszönöm... Mr. Dred... nincs semmi baj.

– Jobban tenné asszonyom, ha bezárkózna. Nem olvasta a híreket?

– Ó... De igen. Sikerült elkapni már a...

– Sajnos nem. Felmerült a gyanú, hogy környékbéli lehet. Talán ismerhették az áldozatait, ezért nem találtunk betörésre utaló jeleket. Kérem, éjjel senkit se engedjen be a lakásba, ha egyedül van! Jó éjszakát, asszonyom!

Eme megkönnyebbülve leállította a vadászpuskát a fal mellé, és megfordította a kulcsot a zárban. Alaposan kiszáradt a szája, így a konyha felé vette az irányt. Nem kapcsolta fel a lámpát. Kivette a hűtőből a palackot, töltött belőle a poharába. Élvezte a hús vizet, mely hosszú kortyokban folyt le a torkán.

Felsercent egy gyufa lángja, ami meggyújtott két szál gyertyát. Emeline a halvány fényben látta, valaki két főre megterítette az asztalt, a padlót teleszórtá rózsaszirmokkal, a szék támláján pedig egy piros koktéluha pihent, pontosan úgy, ahogy az újságcikkekben leírták. A nő pulzusa a fejében dobolt, s könnyes szemeivel a sarokba nézett, ahol megpillantotta a férjét.

– Daniel!

– Szia, Eme, megijesztettelek?

– Ez nem vicces!

– Ugyan!

– És ha szívinfarktust kapok?

– Nem probléma, van orvos a háznál.

– Ez kedves tőled! Tényleg, Miss Amerton jobban van?

– Igen. Most alszik.

– Mít ünneplünk?

– A házasságunkat.

– Azért legközelebb szólhatnál előre.

– Meg szerettelek volna lepni. Azt hitted, én vagyok a „Romantikus Gyilkos”?

– Hát... igen.

– Nincs miért félned.

Dr. Daniel Rod gyengéden magához ölelte feleségét, miközben ördögi mosolya megcsillan a frizsider krómzott felületén.

Mab Tee

Nem jön álom a szememre

(Démon születik)

Nem jön álom a szememre.
Kínoz valami sötét varázs.
Mérgezi a lelkemet,
Mint a kígyómarás.

Felettem sötét angyal lebeg,
Vak szemével engem figyel,
Lábamnál pokolkutya vonyít,
Fájdalmamra híven ügyel.

Elszáradt a szívemen
Minden fehér virág,
Sötét lelkű szúnyogok
Életerőm szívják.

Izzó szemek figyelnek,
Akár a halottak.
Közelednek a falak,
Lassan összenyomnak.

Elnyel a sötétség,
Ordítanám kínom,
Kitartok, míg tudok,
Nem sokáig bírom.

Kegyetlenül gyötör
Egy keserű átok,
Bármerre is nézek,
Semmi mást nem látok.

Szeretnék már elszunnyadni,
Fehér semmibe zuhanni,
A gyötrelmes valóságtól
Kicsit elszakadni.

Nem jön álom a szememre.
Kínoz valami sötét varázs.
Sorvasztja a lelkemet,
Mint az izzó parázs.

Anthony Norton

Letűnt idők múzeuma

2010. március 31.

Késő délután volt, tehát nemrég ébredtem. Nagyot nyújtóztam, majd leültem a számítógémem elé, és megbökdöstem a kellő helyen. Amíg felállt a rendszer, szemeztem a tegnapról, azaz ma reggelről – még alvás előtről – megmaradt két szelet pizzával, majd sóhajtván rágcstálni kezdtem a bizalomgerjesztőbbet.

Megnyitottam a legutóbb megkezdett novellámat, és nekiálltam keresni azt a hangulatfoszlányt, ami itt bujkált valahol a fejbúbomtól pár centire, tegnapról megmaradtan. Tudtam, hogy éjfélig el kell küldenem az írást. Már éppen kezdtem ráhangolódni a kellő lelkiállapotra, amikor sorozatos pittyegés zökkentett ki az összpontosításból.

Furcsa, egy perc alatt huszonegy üzenetet kaptam tizenhét embertől. Mi üthetett ezekben? Nem ma van a születésnapom, és a Zsoldos-díjat sem a közelmúltban nyertem. Vajon miért jutottam pont most eszébe tizenhét – akarom mondani, már tizenkilenc – ismerősömnek?

Csak valami jó dolog történhetett – gondoltam, s mielőtt megnéztem volna az első üzenetet, kitöltöttem kedvenc sárkányos poharamba a pizzához felnyitott palack vörösbort maradékát, és belekortyoltam.

Bevallom, idáig még nem köptem le a monitoromat. Pláne édes merlotval.

„UFÓ a főváros felett.” „Jött egy hatalmas űrhajó!” „Azonnal nézz ki az égre délnyugat felé!” – olvastam a képernyőn, s tűnődve az ablakhoz botorkáltam.

A redőnyt felhúzni csak pár pillanat műve volt, de annál gyorsabban meredtem sóbálvánnyá.

– Nocsak, hasonló úrfregatról írtam az előző regényemben, csak a színe nem stimmel – motyogtam magam elé, és két perc múlva már a ház előtt bámultam az eget.

A látvány ugyan nem tűnt olyan frenetikusnak, mint jó pár filmben, de az érzés leírhatatlan volt.

Mint vízbe vetett hal, tátott szájjal, és egyre növekvő érdeklődéssel szemrevételeztem a lassan irányomba sodródó objektumot. Gerincem mentén libabőr futott végig, s éreztem, ez lesz a legfontosabb nap az életem egén.

Az idő múlását nem is érzékeltem, arra eszméltem csak fel, hogy az idióta szomszédom – sejtettem már egy ideje, hogy valami nem stimmel nála teljesen – örült vigyorral az arcán és egy géppisztollyal a kezében jelenik meg.

– Az anyátok úristenit, rohadék marslakók! – osztotta meg a világgal magánvéleményét, majd, mint ha mi sem lenne természetesebb, megeresztett egy sorozatot az ég egy bizonyos szeglete felé.

Nos ennyit a békés kapcsolatfelvételtől – morfondíroztam magamban, és eldöntöttem, hogy a kedves szomszédot beleírom egy későbbi novellámba, amelyben tuti, hogy el fog halálozni. Még hozzá valamilyen emlékezetes módon.

A lökött agresszor, miután kifogyott a lőszerből, folyamatos szitkozódások közepette távolodott tőlem. A látványosságok azonban ezzel nem értek véget. Az égen vadászgépek tűntek fel, egyenesen az idegen űrhajó felé süvítvén.

Tizenkettőt számoltam meg, és sajnos sejtettem, hogy mi fog következni. Igazam bebizonyult, már messziről rakétákat löttek.

Még sosem láttam energiapajzsot, de valahogy így képzeltem el. A becsapódás előtt kékes színű burok jelent meg a hajó körül, a rakéták annak ütköztek neki.

A támadás hatástalan volt, és sejtteni lehetett, nem marad

megtorlatlan. Minden hirtelen történt. Nyolc repülő azonnal megsemmisült, de a többi is végzetes találatot kapott.

Hogy pontosan mi találta el őket, azt nem is láttam. A négy sérült gépből kettő azonnal lezuhant, kettő menekülni próbált. Az egyik pilótának sikerült katapultálnia, a másik még küszködött, hogy visszaszerezze az irányítást. Utóbbit jól megfigyelhettem, mivel egyre közeledett.

– Ugye ez a pancser nem fog rám zuhanni! – gondoltam, majd minden elsötétedett.

1610. április 2.

Timo széles mosollyal az arcán száll ki a gépből, ami egy kisebb tisztásra érkezett. Szerette a munkáját, hiszen kevés embernek adatott meg az utazás. Nagyot szippantott a kristálytisza levegőből, amin érezni lehetett az óceán közelségét; a part csak pár kilométerre húzódott nyugati irányban.

– Hozd a kalitkákat! – intezte szavait segítője felé, aki láthatóan nem tudott mit kezdeni magával. Nem is csoda, most vett rész először ilyen küldetésben. Azért gyorsan feltalálta magát, ami két hatalmas drótos ketrec a raktérből való kicibálásában nyilvánult meg.

Timo elindult egy határozott irányba, a tisztás széle, ott egy bokorcsoport felé. Övtáskájából elővette egy nyomkövető készüléket, ami tenyerében elfért. Megnyomott rajta pár gombot, majd elégedetten letelepedett a fűbe.

– Foglalj csak helyet nyugodtan – invitálta társát, aki szuszogva birkózott a két nagyméretű ketrecel, majd félidőben kiegyezett a döntetlennel.

A nyílt térségen kellemes szél fúj, amely enyhített egy kicsit a melegen, ahogy felkavarta a páradús levegőt. Az egyik nem messze lévő bokorból neszezés hallatszott, és kisvártatva kibukkant a rétre egy madár.

Elégge furcsa volt. Kilencven-száz centi magas lehetett, tollazata szürkésbarna színű, a nyakrészen és a lábán árnyalatnyival sötétebb. A szárnya viszont világosabb volt, és már első pillantásra meg lehetett állapítani, hogy röpképtelen.

Vaskos lábán lassan közelebb totyogott, majd kíváncsian, félrehajtott fejjel Timót kezdte vizsgálgatni, aki előszedett egy papírzacskót. Kivett valamit belőle, s mosolyogva rágcstálni kezdte. Később megszólalt:

– Csak ezen a szigeten élnek, talajlakó életmódot folytatva. Nyugodtan tehetik, még nincs semmilyen komoly természetes ellenségük. Különböző növényi termésekkel, talán kisebb gerinctelen állatokkal is táplálkoznak. Tojásaikat a földön elkészített fészkeikbe rakják. A sziget most még szinte lakatlan, de természetükből adódóan később sem fognak tartani az emberektől. Úgy látszik, a félnépség valahogy kimaradt a géneikből.

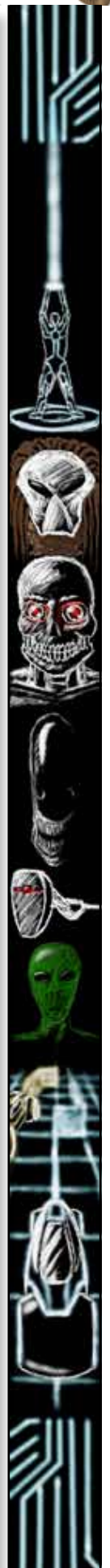
A madár közben egészen közel ért, és érdekes gurgulázó hangot hallatott. Timo kivett egy marék diót a zacskóból, s felé nyújtotta. A zömök szárnyas nagy csőrével ügyesen kiszedegette a finom falatokat a felé nyújtott tenyérből, s gyorsan el is tüntette. Pár perc múlva újabb társai érkeztek, akik szintén örömmel vették a nem mindennapi csemegét.

– Sajnálom, nincs több – közölte Timo a közben két tucatra szaporodó potyalesóvel. – Gyere, menjünk vissza a géphez – fordult társa felé.

Amaz talált valahol még egy szem diót, s incselkedni kezdett egy a többinél sötétebb tollazatú jószággal, végül ügyetlenebbnek bizonyult, a tollas egy óvatlan pillanatban megszerezte, amit akart.

A madarak csapatostul követték őket, nem akarván elszalasztani a lehetőséget, hátha akad még a finom falatból.

(Folytatás a 11. oldalon.)

Tron – apáról, fiúra

Közel három évtizeddel ezelőtt egy fantasztikus látványval bíró film rengette meg a világot. A Disney elkészített egy olyan előremutató filmet, amely egy számítógépes hálózat belsejében játszódott. Ez volt a Tron. 2010-ben megérkezett a folytatás, a Tron: Legacy, melyben ugyan igazán új ötletek nincsenek, ám a látvány, nem különben a filmzene egyszerűen fenomenális.

A múlt – 1982

Az ENCOM nevű nemzetközi vállalatot élén trónoló Ed Dillinger egy önfejlesztő mesterséges intelligencia, a Fővezérlő Program (FVP) segítségével vezeti a céget. A vezérigazgatói székig azonban piszkos módon jutott: ellopta az ifjú programozózseni, Kevin Flynn játékszoftvereit. Flynn persze ezt nem tűri tétlenül, s a város legnépszerűbb játéktermében található lakásából, egy Clu nevű programmal igyekszik megszerezni azokat az információkat, amelyek bizonyítják, hogy az „Ür-őrültek”, a „Különítmény”, „Sugármotor”, az „Áramkörvadászat” és a „Hiperfaktor” elnevezésű játékprogramok az ő szellemi termékei.

Alan Bradley, az ENCOM egyik legtehetségesebb programozója, aki megalkot egy új mesterséges intelligenciát, amely képes ellenőrizni akár

magát az FVP-t is. A program a keresetségben a Tron nevet kapja. Lora a vállalat fejlesztési részlegén dolgozik az egyik alapítóval, dr. Walter Gibbssel. Épp egy lézer alapú digitalizáló berendezésen végeznek kísérleteket.

Amikor Dillinger megtudja, mire képes a Tron nevű program, kizárhatja a rendszertől az összes olyan felhasználót, amelyik ugyanolyan szintű hozzáféréssel rendelkezik, mint Alan. Ezzel a lépésével meghúsi, hogy Flynn kívülről behatolhasson a rendszerbe. Alan és Lora még aznap este meglátogatják Flynn-t, majd úgy döntenek, betörnek az Encomhoz. Azonban nem számolnak az FVP-vel, aki a lézer segítségével digitalizálja Flynn-t.

Egy új világ tárul fel előttünk, amelyet sorozatos kalandok során ismerhetünk meg. Végül Flynn, Alan és Tron hatékony segítségével legyőzi a megalomán FVP-t, visszatér a valós világba, ahol kezébe veheti az addig keresett bizonyítékot, ami nem csak lelkileg billenti a helyére, hanem az ez által letaszított Dillinger székébe is beülhet.

A film látványvilága a korabeli mozikhöz és technikához viszonyítva kifejezet-

ten jó, ám ma már megmosolyogjuk. A zenéje feledhető, nem ad túl sok pluszt. A története sem lenne épp túlon túl érdekes, hacsak nem vetítené előre – többek között – a nagyvállalatok informatika rendszereinek működését.

Mára ugyanis minden nagyvállalat rendelkezik már egy olyan vállalatirányítási rendszerrel, aminek az FVP volt az előképe. Van olyan vélemény, amely szerint a Tron volt a Matrix ősapja, Flynn pedig Neo előfutára. Van benne valami. Meg aztán az sem elhanyagolható, hogy a film a számítógépes játékokra épült. Helyesebben az akkoriban divatos játéktérmi, szekrény méretű játékgépekre. A Tron mondható az első olyan mozinak, amely összekapcsolta a filmet és a játékokat. (Lásd erről bővebben Merras bejegyzését: <http://www.sfportal.hu/tron-1-0-egy-elavult-megis-elragado-film-7526.scifi>)

A közelmúlt

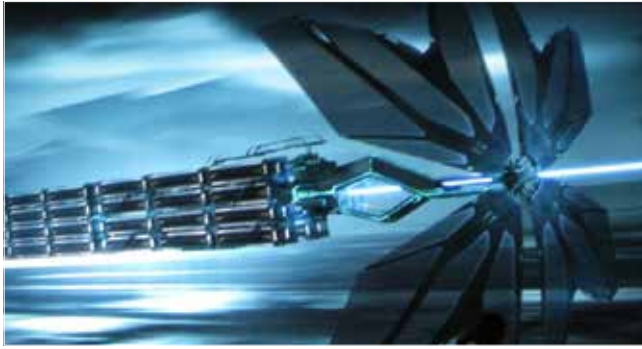
Kevin Flynn az Encom vállalat élén új hálózatot hoz létre, s újra megalkotja Clu-t. Tron is feltűnik, s hármában alakítják tovább az elektronikus világot. Flynn családot alapít, születik egy gyermeke, Sam, akinek megígéri, hogy őt is elviszi egyszer a „Rács”-ra, majd még ugyanazon az éjszakán eltűnik.

A jelen – 2010

Sam Flynn fenegyerek. Motorozik, rendőrök üldözik, betör az ENCOM székébe, s ingyen elérhetővé teszi legújabb fejlesztésű operációs rendszerüket, bázisugrik, letartóztatják. Hazaérve Alan várja, aki közli vele, hogy az apja üzent, várja őt, majd átadja neki a játéktérmet kulcsát. Persze Sam kíváncsi, elmegy apja volt játéktermébe, megtalálja annak számítógépét, s természetesen átkerül a Rácsra... Akit a folytatás érdekel nézze meg a filmet – ha még nem látta volna.

A Tron: Legacy – akárcsak az első rész – valódi cyberpunk mozi, még ha erről a kifejezésről alapvetően más is jut hirtelen eszünkbe. Sötét, kegyetlen, néhol irracionális. A látványvilág egyszerűen lenyűgöző, amihez hozzájön a Daft Punk remekbe szabott aláfestő zenéje. A rendező és a CGI-stáb igazán kitett magáért. Nem csak az elektronikus világ épületei, „világa” nyújt elképesztő látványt, hanem a diszkharok, a fénymotoros küzdelem és a fénysziklós üldözéses jelenetek is. Egyáltalán nem lehet rámondani, hogy unalmas lenne, még azok a részek is fenntartják az érdeklődést, amelyek nincsenek teli akciókkal.

Igyekeztek a látvány és a hangulat mellett az alkotók némi mondanivalót is csempészni a filmbe. Erre részben akkor lelhetünk rá, amikor Kevin Flynn elmeséli Sam-nek, mi is történt azóta, hogy nem találkoztak. Aztán szintén Kevin Flynn szájából hangzik el egy mondat, mely szerint a tökéletes nem létezik, de mindig ott van az orrunk előtt. Ám ez a mondanivaló sajnos nincs eléggé kifejtve ahhoz, hogy egyáltalán feltűnjön az átlag mozinézőnek, akit elkápráztat a látványvilág.

Érdekes módon, ami engem leginkább megfogott, az a jelenet, amikor Sam gyakorlatilag beindítja apja játéktermét. Olyan, nyolcvanas évekre jellemző hangulat árad, hogy beleborsószik az ember háta – persze csak ha élt már abban az időben. Felcsendül egy zene (Journey – Separate Ways /Worlds Apart/), ami erre még jobban rájátszik. A Euritmic „Sweet dreams”-ét már mosolyogva fogadjuk.

Ami miatt mégis érdemes bármennyiszer megnézni, az maga a hangulat. Mert amikor elindul a stáblista, csak arra tud gondolni az ember, hogy „Oké, akkor ezt most még egyszer, az elejétől.” Sokat töprengtem rajta, hogyan is lehet szavakba önteni, mi keríti hatalmába az embert a film során, de nem tudtam. Talán nem is lehet. Szinte bizonyos, hogy a látvány és a zene összehatása teszi. Illetve inkább a zene és a látvány összehatása.

Még akkor is így van ez, ha a történetvezetés szinte sablonszerűen ugyanaz, mint az 1982-es moziban. Betörés az ENCOM-hoz (még ugyanaz a mondat is elhangzik: „That is a big door”), a főszereplő bekerül a számítógépes rendszerbe, diszkrépbajozik, találkozik a rendszert irányító programmal, fénymotorozik, megszökik, fényvitorlásra menekül, rájön, mit terveznek az elektronikus hálózat programjai, megakadályozza, happy end. Jöhet a valódi folytatás!

Jimmy Cartwright

(Folytatás a 9. oldalról.)

– Hát, könnyebb dolgunk lesz, mint múltkor azzal a jegesmedvével – állapította meg Timo, s összeborzolta egy túllontól tolakodó állat tollait.

Fél órával később egy utolsó búcsúpillantást vetett a lent zöldellő Mauritiusra, kényelmesen hátradőlt, és elindította a visszatérő programot. Az időgép letről nézve vibrálni kezdett, majd lassan teljesen elhalványodott.

2110. április 9.

– A következő kiállítóteremben pedig bepillantást nyerhetnek egy mász század eleji sci-fi író mindennapjaiba. A fedezzük fel a múltat project egyik legutóbbi expedíciója alkalmával sikerült őt a 2010-es évből kimenteni.

– Anya, mi az a szkifi?

– Mint az köztudott, az idegen megszállás első éveiben gombamód nőttek ki a földből a különböző szekták. Sajnos köztük nem egy szélsőséges nézeteket vallott. Az egyik ilyen volt a Felszabadító Szeretet Egyháza, amely eleinte kamikáze partizánakciókat hajtott végre az Európában állomásozó howark fegyveres erők ellen, persze minimális sikerrel. De mielőtt elfogytak volna az egyháztagok, átálltak egy lényegesen veszélytelenebb küldetésre.

– Anya, mi az a szekta?

– Egy bizonyos M. Báriusz vezetésével elhatározták, hogy végeznek minden sci-fi íróval. Nézeteik szerint ugyanis mindenről az írók tehetek, mivel nem jósolták meg, hogy milyen katasztrófa fog történni, érte ez alatt a howarkok invázióját.

– Anya, ugye a howarkok már nem jönnek vissza?

– Az időutazást szabályozó C/XII-36. rendelet szerint szigorúan tilos embereket, vagy más intelligens lényeket a múltból felhozni. Ez alól csak egy kivétel lehetséges, ha a cselekedettel az életét mentik meg. Ehhez viszont általában hosszas kutatómunka szükséges, ami végül is meg- hozza a gyümölcsét.

– Anya, mit eszik a bácsi?

– Nos, ifjú hölgy, pizzát eszik. A kiállító helyiségben megteremtettük neki az ideális életkörülményeket. Ez az ő esetében azt takarja, hogy naponta ellátjuk a kellő mennyiségű pizzával és alkohollal. Valamint rendelkezésére bocsátottunk egy több mint száz éves, de még mindig működő számítógépet, persze megfelelő primitív szövegszerkesztő programmal ellátva. Mint megfigyelhető, az írónak még a klaviatúrán keresztül kell betűnként beütögetnie a kívánt szöveget. Bizony, így meglehetősen időt rabló tevékenység, de a múzeum szabályzata szerint ezen nem változtathatunk.

– Nézd anya, a könyökét is használja.

– Úgy van. Sajnos mindig beragad az enter. De kedves látogatóink, ha már a sci-fi írókat nem tarják elég érdekesnek, található ezen a szinten még jegesmedve, feketepárduc, és dodógalamb. Valamint megfigyelhetik...

– Anyaaa! Vegyél nekem egy dodóóót!

– Szó sem lehet róla! Tudod mennyibe kerül egy olyan madár?

– De Anyuuuu!

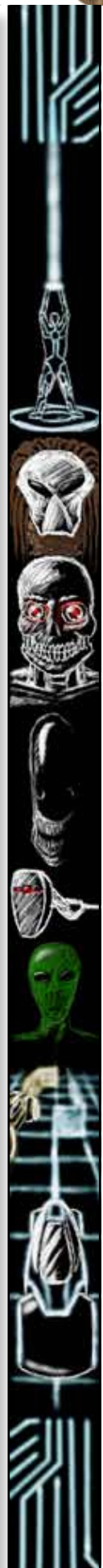
– Még mit nem! Az író bácsit ne vigyük haza?

– Vihetjük. Majd kölcsönadom neki a könyvíró programot, hogy megírja helyette a szkifit. Tudod, amelyikkel a mesekönyvemmet csináltam.

– Na persze. Csak ennyi?

– Igen. És akkor a dodóval együtt olvasnánk a szkifi-könyvet, a fehérmaci meg addig úszkálna a medencém- ben.

Craz

Slayer: South of Heaven (1988)

Homoergaster bevezetője

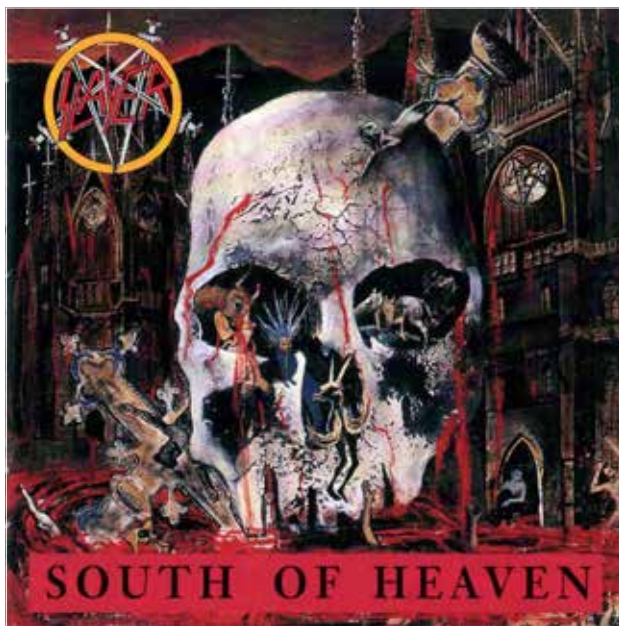
Már jó ideje kérlelem Sípos Sanyit, ritka találkozásainkkor, hogy írjon valamit a Lidércfény zenerovatába. Többször is jelezte, hogy a készülöben van egy Slayer elemzés. Megvallom, időnként már lemondtam a várt cikkről, s most íme: itt van! A hangnem személyes, elsősorban nekem írta. Ezt itt és most megköszönöm Sándornak, és a beleegyezését bírva, közzéteszem az AKF tisztelt olvasóinak. A Sout of Heaven nekem is különleges album a zenekar munkásságában. A megelőző lemezeit szívesebben hallgattam, nem csak a Raining Blood-ot, de a Hell Awaits-ot is. A South albumot újságkihordás közben hallgattam sokat, sajátos ritmikája kiválóan passzolt ehhez a tevékenységhez. Rádásul csökkentette a monotonitást...

Kamaszkorunkban el voltunk kényeztetve zenei tekintetben, stílusok jöttek, mentek.

Afféle elhanyagolt gyerekként egymást neveltük, ízlés és szemléletformálás dolgában, legalábbis egymás közt cserélgettük a zenéket. Szüleink hivatali és egyéb állásokban dolgozván, nem értek rá lelkünk vadhajtásait ápolgatni. Ezen a vadhajtások egyike a metál zene szeretete lett.

Akkoriban a nyolcvanas évek közepe táján jött be a hétköznapokba az otthoni számítógép, alias HC (Commodore 64), de az csak a tehetősebb családokban volt fellelhető, így maradt a könnyen elérhető időtöltés – az olvasás mellett – a zenehallgatás. Jöttek a hamis műsoros kazetták Pestről, és valódi jugoszláv bakelit korongok a szabadkai piacról, és innen-onnan felvett kazetták, barátoktól, haveroktól és a haverok haverjaitól. És ahogy egy bizonyos Nagy Feró énekelte bikinis korszakában: „*Ha, Amerikából bejön a zene!*”. És nekünk bejött biztosan... később a nálunk pár évvel fiatalabb Modern Talking mániába belefáradt fiataloknak is. Az első metálzene, amiről hallottunk, és frissnek számított, a Metallica volt, de azt se tudtuk eszik-e vagy isszák, később minden tisztázódott. Némi hiba csúszott a zenehallgatási gépezetbe, mert 1988-ban megjelent a **Slayer: South of Heaven** című albuma. A masszív Slayer rajongók fújogtak, én pedig addig hallgattam, hogy ráéreztem, hogy ez egy jó zene, és kezdett tetszeni, bár ezt akkor nem mertem megosztani senkivel sem. A történet pedig ott kezdődött el.

A Slayer együttes 1981-ben, a Huntington Parkban, Kalifornia államban alakult. Los Angeles város klubéletében lett hírhedt és híres. A kíméletlen, megalkuvást nem ismerő zene hamar híveket talált magának. A négy fiatal fickó, négy különböző felfogás és nemzetiség, minthogy ez általában jellemző az USA-ra, bedobták a közösbe azt a tudást és akarást, ami a tarsolyukban volt. Dave Lombardo kubai származású villámkezü dobos a punk együttesek dobosainak stílusából merített ihletet dobtudományához, mint az idők folyamán kiderült, etalonná érett a stílusa. Jeff Hanneman német szülőktől származó anyaszomorító gitárnyomorító, zeneszerző, náci relikviagyűjtő. Tom Araya chilei bevándorlók isten tudja, hányadik csemetéje, basszusgitár nyüsstől, és „költői”, de inkább brutális dalszövegíró, egy személyben. Legvégül pedig, jaj, de brutális vagyok Kerry King, gitáros, showman, agyontetovált, ördögszakállú, kopaszra borotvált fickó. Kerry Kingről tudni lehet, hogy néhány metálegyüttes karrierjéhez hozzájárult. Beugróként helyettesített például a Megadeth nevű zenekarban, próbált a Pantera nevű zenekarral még a befutása előtti időkben, és jó barátságba került annak tagjaival. Különösen a Dimebag Darrel

(1966-2004) nevű, az óta elhunyt gitárfenoménall. Olyannyira tisztelete barátját, hogy emlékére még gitár is készült.

A South of Heaven 1988-ban a Slayer együttes életében a Raining Blood (1986) sikercsináló album után sorban következő anyag. A Raining Blood nagylemez feszes tempójú anyag briliánsan sűrű dallamvilággal és megfogalmazásban. A South of Heaven ezzel szemben visszavett a tempóból, és sokkal nyomasztóbban ható hangulatvilággal állt elő. A pokol és sátáni témák részletezése érdekében, ajánlom szíves figyelmedbe a Perzsa Halottaskönyvet (Farkas Imre, Lőrinc Kiadó, 1999. Budapest, Logosz Egyetem jegyzete), hogy elmenjen a kedved a rosszalkodás gondolatától is, mert ettől garantáltan el fog, az biztos. A Slayer az előbb említett könyvhöz képest csak odamondogat, rosszalkodik. A zenei témák sajátosan slayeres dallamvilága már-már komolyzenére emlékeztet.

A nyitó tétel South of Heaven Hannemantól származó dallamai vissza-visszaköszönnek a későbbi dalokban, ezzel is erősítve a komolyzenére utaló hatást. Feltehetően Rick Rubin produceri hathatós nyomásra készült az anyag lassabb felfogásban. A Slayer munkamódszerére jellemző, hogy a dalokat akármilyen sebességgel játsszák, először lassan kezdik próbálni próbatermükben, később mikor a témával elégedettek, felgyorsítják a dallamot, kiválasztják a megfelelő sebességet és attól fogva úgy játsszák.

Az első szám középtempójú, jól átgondolt helyzetjelentő hangvételű. Lefordítottam a szöveget angolból, de az idézésétől eltekintenek. Túlságosan sötét hangulatú, borúlátó hangvételű, de egyúttal jó szociográfia a korabeli amerikai társadalmi viszonyokról is. Akit érdekel, ajánlom szíves figyelmebe. A gitárszólók hangzása fejhallgatón figyelve egy kissé alulkevertnek tűnik, a dinamizmus nem jön át, és a végére leül egy kicsit a tempó. A középtempó alkalmazása sajátos klasszikus metálizt ad a negyedik számnak, aztán újból felgyorsulnak és döngicsélnak a gitárdarazsak. A hangmérnöki munka ennél a számnál kiváló, teljes mértékben átjön az a hangzás, amit koncerteken is tud a zenekar. A második szám átlagos daráló szám a zenekartól. Kiemelkedő zenei mű még a Mandatory Suicide, azaz kötelező öngyilkosság szabad fordításban.

A megjelenésekor állítólag nagy botrányt kavart. Pletykaszinten értesültünk a haverokkal olyan történetről is, ami szerint ennek hatására öngyilkos lett egy-két fiatal srác. Természetesen a sajtó rögtön lecsapott a témára, nem kímélve a zenekart. Maga a szám nagyon jellegzetes dalvilággal bír, mondhatni, tipikus Slayer. A hatodik opus, a Ghost of War annyira tipikus trash és Slayer, hogy szinte összefoglalja, amit a zenekarról tudni lehet, és később koppintó is akadt egy népszerű brazil metálcsapat képeben. A 9. szám, a Dissistent Agressor, egy Judas Priest feldolgozás, nem értem, miért került az anyagba, szerintem bár jó, de felesleges helykitöltés, és nem illik a többi szám közé, sem stílusban, sem másként.

Az utolsó szám olyan, mintha az első lassú feldolgozása lenne, ennek ellenére mégis más, és így keretet ad az albumnak. Így emlékeztethet egy kicsit a komolyzenei komponáltságra, bár távolról sem az.

Sajátos értékeket képvisel ez az album. Megmutatja a Slayer dallamosabb oldalát, kísérletező kedvét, hajlamát és megújulásra való készségét. Barátom szerint ez az utolsó trash albumok egyike (old school trash), bár nem ez a legjobb Slayer, ez vitán felül áll. Abban az időben már számos együttes jelentkezett jó színvonalú, kiemelkedő hangzású zenével (Metallica, Megadeth, Anthrax, Nuclear Assault, Exodus, Testament stb.) Az utókor mégis azt igazolta, hogy sikerült ezen az alkotáson maradandót alkotni. A South of Heaven és Mandatory Suicide mind a mai napig koncertprogramban játszott és kedvelt szám. Ez elég szép teljesítmény, így huszonegy év távlatából. Az utókor, úgy tűnik, megbocsátotta ezt az egykor félrelépésnek minősített alkotást.

Kíváncsian várjuk a folytatást, hiszen 2006 óta nem jelent meg új anyag a bandától. Ennek ellenére és munkásságukat betetőzendően, 2007-ben Metal Grammy díjat kapott a zenekar. Tom Araya basszusgitáros pályafutásuk elismeréseként értékelte a díjat. Mi is díjazzuk a csintalan, lator srácokból időközben férfivá érett tagokat. Ma a letöltések korában ismét értékesé vált az a zene, ami élőben is úgy szól, mint a CD-n, hiszen valódi zenei anyagot eladni csak keveset lehet. A Slayernek nagy gyakorlata és rutinja van a szuggesztív, nagy hangerejű és valós előadási módban.

A kortársaknak már sikerült megújult, frissülő zenével visszatérniük (pl. Metallica, Testament). Így gondolhatjuk, hogy a négy trashkirály sem üldögél soká a babérjain...

Azóta megszületett az új album World Painted Blood címmel (2009). Nem rossz. A fiúk most is komolyan vették magukat. Megújulni igazán nem sikerült. A lendület és keménység mit sem változott. Új színek ugyan kerültek a palettára, lényegi változás nem történt. De nem is ezért szeretik őket. Állítólag élőben nagyon meggyőző teljesítményt nyújtanak. Ez manapság nagy erény, amikor mindenki letölt, és bevétel a lemezeladásból minden várható.

Sípos Sándor

Ördögtánc

Kinyúlnak a sötét, hideg kezek a fák közül,
Gyanútlan léptek, nem sejtéd időd elrepül,
Élettelen, fehér végtag omlik válladra,
Te nem sikítasz, ránevetsz a szorításra.

Halk, suttogó jaj kong füledben, otromba zaj.
Holt szag aroma, oszló fojtó bűz beléd mar.
Csak egyet roppan, szív utolsó dobban: sakk-matt,
Sorvad bontatlan tetemed az avar alatt.

Rád talál egy kövér holló, rászáll hasadra,
Tépi hasadból holt húsoz saját gyomrába.
Miért sajnálnálak, ez csak porhüvely, halott.
De a lelked egyszer szabadon szárnyalhatott.

Szárnyalhatott, amíg ide nem adtad nekem,
Bennem élsz már örökre, egy testben két elem.
Valamit parancsolok, te engedelmeskedsz,
Szolgálod az ördögöt, vele szerelmeskedsz.

Emmeline Heart

Dal

Kimondom neved lélek-szép titok,
Te vagy a vers, Én vagyok a szitok.
Csókunk a néma szerelemnek szája,
Isten, ha van: az Embernek hála!

Kimondom neved, soha mást ne szóljak,
Napsugár kútba, hold könnyet szórjak:
Te vagy az Egyetlen, Én vagyok a Kétség,
Minek az álom, ha ébredni szépség?

Nem mondom neved, számon az ujjad.
Gyertyaláng szívem örök éjbe fújad!
Ha voltunk mi kettő, úgy vagyunk most egyek,
Két lélek-szép titok, egy meztelen testek.

bam

Holtak szeme

Bomba robban, horpad a Föld,
A láthatár hamvadó fenyér,
Párolgó romok, fájó a csönd,
Nincs, ki lezárja a holtak szemét.

Az atommag szelleme gombafelhő,
Setét urnaként terjed szertesztét.
Fekete esőt könnyez a menny,
Nincs, ki lezárja a holtak szemét.

Éjszaka jó, örök hóval,
Nincs szín, nincs árny, se fény.
Dallam se hallik, se nevetés,
S nincs, ki lezárja a holtak szemét!

Cyrus Livingstone

Kegyelmi pillanat: 1914 karácsonya

Akadnak nem kevesen, akik azt mondják: a huszadik század nem 1900-ban, hanem 1914-ben kezdődött. Most olyan eset következzen, ami tutira nem jellemző a huszadiknak nevezett évszázadra...

1914 decemberére már ötödik hónapja tartott a háború, melyet augusztusban azzal az ígérettel indítottak a front mindkét oldalán, hogy nem lesz hosszú, és karácsonyra mindenki hazatér. 1914 novemberére már látszott, hogy ebből nem lesz semmi. A vezetés mindkét oldalon aggódott, mi lesz, ha a magukat becsapva érző katonák önhatalmúlag beszüntetik a harcot. Az eltelt öt hónapban, miután a Schlieffen-terv kudarcot vallott, megkezdődött a nyugati fronton az állóháború, a jól ismert és meggyűlölt lövészárkok-rendszer kiépült közel 1000 km-en az Északi-tengertől Svájcig. A tél külön próbatétel volt a kimerült, elgyöngült katonáknak. A fedezék mögül nem nézhettek ki, ott kellett kucorogniuk a hidegben, esőben, az árok alján felgyűlt vízben ácsorogva heteken át. A láb, ha nem tud kiszáradni, üszkösödni, rothadni kezd, elevenen. Ekkorra voltak olyan időszakok, amikor több ember halt meg a kialakult egészségtelen körülmények, mint a harc miatt. A nyugati front lett a világ leghalálosabb helye. Aztán decemberben egy hatalmas győzelem született, de nem a parancsnokok jóvoltából! Nem valószínű, hogy valaha is meg fog ismétlődni. A december 19-i sikertelen szövetséges offenzíva pont az ellenkező hatást érte el, mint amit célzott, a harci morál a mélybe zuhant. Aztán jött a karácsony este, 1914 decemberében. A német oldalon valami furcsa történt, a sötét senkiföldje fölött olyan hangok hallatszottak, melyeket háborúban sosem hallani: a németek énekeltek! Az angolok először azt hitték, ez valami csel. A németeknek akkor még sokkal többet jelentett a fenyőfa, a karácsony, mint az angoloknak... nem volt csel. Másnap reggel a britek nem tudták mire vélni, ami a senkiföldjén történt. Egy fegyvertelen német közeledett, kezében egy feldíszített fenyőfával... nem lőttek. A német árkokból katonák bújtak ki, és integettek. Eleinte féltek egymástól, aztán sorban előjöttek, kimerészkedtek a senkiföldjére, és megtörtént az első kéz-fogás! Beszélgetni kezdtek. Immár egymás barátainak tűntek. Hirtelen eldöntötték: nem harcolnak, nem törnek egymás életére, karácsony van! Csoportokban nevetgéltek, kezet ráztak, nem törődve egy-két tiszt hepciászkodásával. Ezeknek a fiatal férfiaknak meg sem fordult a fejében, hogy amit akkor tettek, az később legenda lesz.

„H. Scrutton közlegény az Essex Regiment-ből erre a párbeszédre emlékszik:

- Jó reggelt, Fritz!
- (nincs válasz)
- reggelt, Fritz!
- (semmi)
- JÓ REGGELT, FRITZ!
- F: Jó reggelt!
- Hogy vagytok?
- F: All right!
- Gyere át, Fritz!

- F: Nem megyek, le fogtok lőni!
- Nem fogunk, ne félj, gyere át, adunk cigit!
- F: Nem megyek, gyertek ki félútig és ott találkozunk!
- All right!"

Ilyen egyszerű. Felülemelkednek háborún, parancson. Meggyőződésük, hogy akkor, ott, a világ legkeresztényebb embere volt az a pár ezrednyi katona (a Royal Welsh Fusiliers és a 134. Szász Gyalogezred, a történeti hűség kedvéért.) A szemközti angol árkokban szintén karácsonyi énekekbe kezdenek, majd hamarosan a senki földjén összegyűlnek, kicserélik az ellátmányt, barátoknak, karácsonyoznak. Szomorú dolog is történik persze: az egy héttel korábbi heves tűzharc után most van alkalom összeszedni a halottakat. Az egyik beszámoló szerint mindkét oldalon sietve sírásába kezdenek. A német tisztek átmennek tisztelni a brit hadisírhoz, és az angol tábori lelkész imát mond a német halottak felett. Aztán mindenki elénekli a saját énekeit, katonanótáit, az egyik árokból a németek kiabálva követelik a Long Way to Tipperary-t amit egy hangos Whoop! kiáltás után az egyik ír század el is énekel.

„Az hiszem, ez volt életem legkülönösebb karácsonya” – írta a brit tiszt. – „Az ünnep előestéjén erős hideg volt, így másnap reggelre keményre fagyott a talaj, és sűrű köd ereszkedett a tájra. Délután fél kettő körül a lövészárkokban éppen a karácsonyi ebédünket költöttük el, amikor az ügyeletes őrszem izgatottan jelentette, hogy a köd felszálltával észrevette, a harctéren több fegyvertelen szász álldogál.

Megparancsoltam a katonáknak, azonnal helyezték készenlétbe a fegyvereket, és kinéztem a lövészárokból. Legnagyobb meglepetésemre a szász katonák azt kiabálták: »Ne lőjete! Ne lőjete! Ma nem akarunk harcolni. Küldünk nektek egy kis sört.«

És tényleg, hárman elkezdtek felénk görgetni egy söröshordót. Megjelent egy német tiszt is, hát kimentem üdvözölni, miközben a társak is köszöntötték egymást. Szalutáltunk egymásnak, ő egy szót sem beszélt angolul. Aztán megegyeztünk, hogy másnap reggelig nem lövünk egymásra, akkor pedig majd én adok jelet az újrakezdésre.”

A háború, az első – „Nagy” – majd a második idején is és azóta is emlegetik ezt az esetet. Aztán a fegyverszünetet kihasználva összeszedték és eltemették halott bajtársaikat a senkiföldjén. Közösen, a német katona épp úgy segített az angolnak, mint az angol a németnek. Közösen adták meg a végtisztességet. „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködök, és ha a halál völgyében járok is, nem félek a gonosztól...! Amen”. Az egyik angol tiszt fényképet is készített egy csoport németről. Sőt! Miután megtisztították a terepet, focimeccset is rendeztek a két csapat között... a németek győztek. Ellenfélként tekintettek egymásra, nem ellenségként. Egy angol úgy emlékezett erre, hogy hihetetlenül jó érzés volt olyan emberekkel játszani, akik tegnap még az ellenség voltak.

„Az utódok pedig nem felejtettek: a fegyvernagyok 90. évfordulójára a két egység mai utódai ismét megmérkőztek. A meccset Miles Stockwell őrnagy szervezte, az első világháborús beszámolót író C. I. Stockwell kapitány unokája. A két csapat egy márvány emléklapot helyezett el tisztelete jeléül a fegyver-

nyugvásnak helyet adó területen, majd megmérkőzött: a németek nyertek 2-1-re."

Hogy mi volt az 1914-es meccs eredménye? "...Egyes források bizonytalanok, míg mások biztosak a német győzelemben..." És hogy mi történt másnap reggel?

8.30-kor az angolok felhúztak egy zászlót, „Boldog Karácsonyt!” felirattal. A németek egy „Köszönjük!” zászlóval válaszoltak. Stockwell kapitány háromszor elsütötte a fegyverét a levegőbe.

Akkor és ott azonban akadtak azonban megátkozottak is. Egy angol tiszt fegyvertelen németeket akart lelővetni, ám az emberei megtagadták ezt! Tehetetlenül ette a kékét, közben odakinn mindenki mosolygott. A karácsony utáni napokban több frontszakaszon egyszerűen nem akart folytatódni a háború! Csak különösen kemény fenytésekkel, fegyelmi rendszabályokkal állt vissza a háborús „rend”. Az egyik eset jól érzékelteti azt, kik is akarták a háborút olyan nagyon folytatni. Egy angol tiszt egyszerűen lelőtt egy fegyvertelen németet... ezzel vége lett a barátkozásnak. Ezután már 1918. november 11-ig nem volt megállás. Ilyen a háború, c'est la

guerre. A karácsonyi fegyverszünet hamar csupán kedves emlékké, aztán legendává vált. A következő háborús években decemberben napiparancsban tiltották meg az ellenséggel való barátkozást... nem került sor rá többé. Az első világháború egy több mint 4 éven át tartó pokol volt, melyben mindössze egyetlen rövid időszakra csillant fel az emberség, egymás tisztelete... a béke.

Azon a helyen, egy sáros belga szántóföldön, ahol először keztek egymással a német és angol katonák, minden évben megemlékezést tartanak a kegyelmi pillanatról: az 1914 karácsonyi fegyverszünetéről...

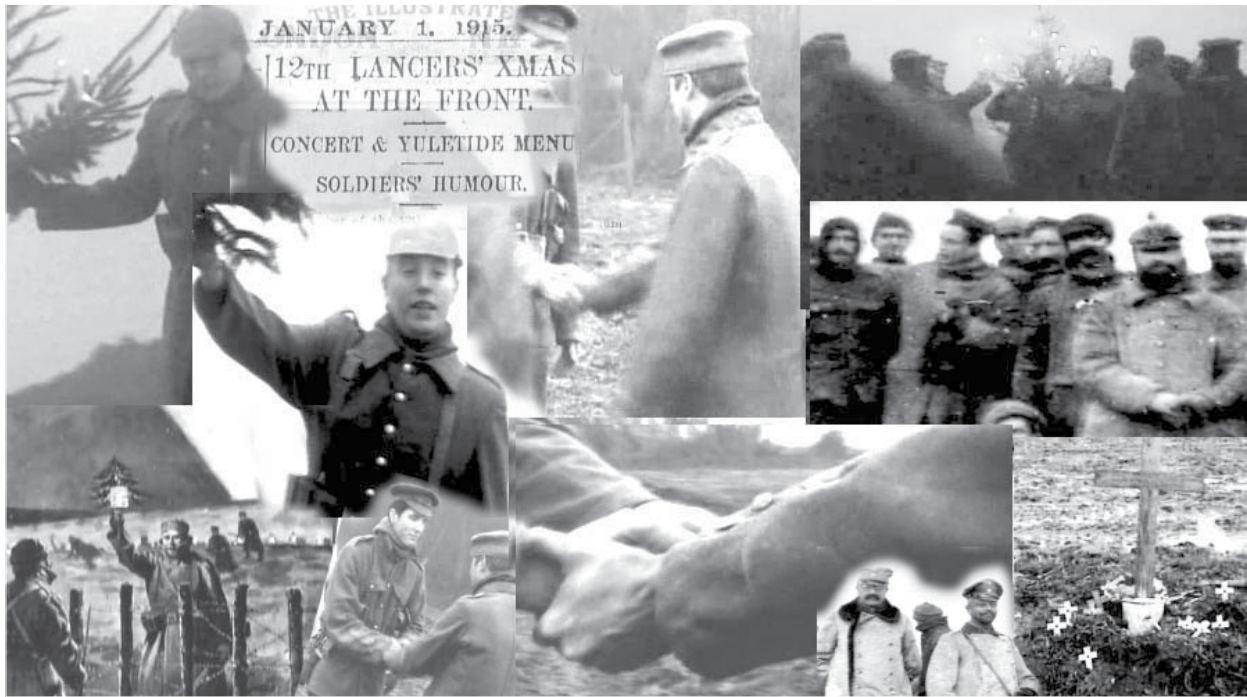
Források:

History Chanel: Karácsonyi fegyverszünet internet: 2009. 12. 23.

Professor Pizka: Az 1914-es karácsonyi tűzszünet barikad.hu

FÖLDI POKOLBÓL JÁTÉKTÉR

Homoergaster

ART-HORROR

te vagy kiért szívem dobog
kezekben tartod jól megfogtál
csak te tartasz markodban
s eldobsz ha velem jóllaktál
egy hajszálvékony ér elpattan
az örök ifjúság még a vámpíroknál
is ákombákom hát még ha nem tudom
mi fán terem a zombi és egyáltalán
mi az ember ha már nagyon nem él
és ki lakik a sírban és ki sír a koporsóalakóért
ha megkóstolsz és neked is jut még belőlem
vér és zsíros hús — ha azt szereted
olyan jó élni neked annyira szereted az életet
vagy csak a mások halála úgy egyáltalán a halál

az mi tetszésed elnyeri
különben is: mi történik az emberben élőben
holtban ha azt a sok vért mind benyeli
van fontos kérdésem is
tulajdonképpen mi az élet és mi a halál
csak akkor tudhatod meg ha átkerülsz innen oda
ahol a helyed van a szívemben
egy befőttdben ahol mindenki szíve ott van
mit úgymond eltávolítottál
na jó: kitéptél és eléggé lenyeltél ahhoz
hogy úgy hívjanak ahogy
ha neked ez kell néhány perc rettegés
az örökkévalóságban stephen king kedvéért
a történetet mit életednek nevezel úgyis csak
egy kérdés s egy kérdőjel zárja le
nevezetesen: miért?

Barnás Márton

Brian Daley: Tron

„Az Elektronikus Világ behalózza az egész Földet, és még túl is nyúlik rajta. Az információ számítógépes rendszerekben áramlik, mesterséges intelligenciák dolgozzák fel. A programok összehasonlíthatnak és kutatnak, leolvasnak és összevetnek; már nélkülözhetetlenné váltak a tudomány, az ipar, a nevelés és az államigazgatás számára – legalábbis korunk társadalmában.” – Így kezdődik Brian Daley klasszikus regénye, a Tron, amely az azonos című film megjelenésével egy időben íródott, 1982-ben.

A nyolcvanas évek elején még igen kevés háztartásban engedhették meg maguknak az emberek, hogy valamilyen módon rácsatlakozzanak egy-egy számítógépes hálózatra. A cégek, vállalatok, kutatólaboratóriumok kommunikációjuk megkönnyítésére azonban már akkor is igénybe vették a kezdetleges internetet. Ezért egy számítógépes hálózaton belül játszódó regény igencsak elkápráztatta az olvasóközönséget. Számukra ekkor ez még valamiféle misztikus ködbe burkolózott, főleg ha olyan kifejezésekkel találták szembe magukat, mint Mesterséges Intelligencia, Fővezérlő Program, Parancsnok Program, Bit, RAM, meg ehhez hasonlók.

A könyv története lényegében megegyezik a filmmel, de mint az lenni szokott, jóval több információt szolgáltat, miáltal kellemesebb hangulatot áraszt. *(A rövid történet elolvasható a Tron – apáról, fiúra című cikkben.)*

A regényben a plusz az események és a szereplők gondolatvilágának, motivációinak részletes taglalása. Jobban megérthetjük belőle, hogy Kevin Flynn miért nyitott játéktérmet, amelyben a korabeli (vagyis nyolcvanas évek eleji), szekrény méretű, mai szemmel gyér látványvilágú, pénzzel működő, ám annál izgalmasabb játékgépek szerelmesei gyűlhetnek össze. Jobb rálátásunk nyílik Flynn jellemére, a bohókás álarc mögé bújó felnőtt programozószénire. Megtudhatjuk róla azt is, mi köze van az ENCOM céghez, vagy épp milyen érzelmi szálak kötik össze Lorával, továbbá hogyan viszonyul Alanhoz.

Lora az ENCOM-nál dolgozik, mint kutató, dr. Walter Gibbs, egykori cégalapító keze alatt. Régebben Flynn barátja volt, ám annak viselkedése miatt szakított vele. Alan ugyanott programozó, s Lorával való jelenlegi kapcsolata meglehetősen szorosnak mondható. Miután Flynn bekerül a hálózatba, Lora és Alan kívülről igyekeznek elérni Tront, az Alan által írt mesterséges intelligenciát, hogy kiüssék a Fővezérlő Programot.

Az elektronikus hálózat leírása meglehetősen plasztikus, könnyen elképzelhető (főleg, ha valaki látta a korabeli filmet is). A Játémező s az azon túli világ különleges, azóta is megismételhetetlen. Többnyire a fénymotorversenyt szokták kiemelni látványelemként, de a fallabdajáték vagy a korongpárba is meglehetősen izgalmas perceket kínál. Ugyan a könyvben sokkal inkább ezek technikájára, trükkjeire, illetve a játékosok gondolataira, érzelmeire fókuszál az író, de még úgy is határozottan élvezhető.

A motorozás szinte állandó téma, de a fallabda és a frizbi azokban az időkben élte fénykorát. Szinte mindenkinek volt otthon legalább egy frizbi korongja. A fallabdát ugyan már kevesebben használták a valamivel drágább felszerelés miatt, de az is elérhető volt. Egész délutánokat lehetett eltölteni passzolgatással mindkét játékmódban. Valószínűleg ez ihlette arra a forgatókönyvíró, hogy a számítógépes hálózatban is ilyesféle játékok legyenek, persze amolyan elektronikus formában.

Miután a könyv követi a film jeleneteit, az sem szűkölködik izgalmasabbnál izgalmasabb jelenetekben. Flynn első éles játéka Crommal igazán feszültséggel teli, akárcsak az, amikor Flynn ötletétől vezérelve Tron és Ram is megszökik a fénymotorpályáról. Az üldözéssel, a csoda, ahogyan tiszta energiához jutnak, a keserű szétválás, az I/O toronyba történő behatolás, a fényvitorlásokon való utazás, Sark hordozójának monumentalitása, az Azonosítók állandó jelenléte, a Fővezérlő Program kegyetlenkedései igen baljósatúvá, mindazonáltal sodró lendületűvé teszik a regényt.

Nem történt meg említés az ENCOM vállalat jelenlegi vezérigazgatójáról, Ed Dillingerről. Amilyen magasról indul a könyv elején, olyan mélyre jut a végére. Ő a történet nagy vesztese, ámbar megérdemli a sorsát, hiszen csalással, mi több, lopással jutott az ENCOM élére. Persze azért az ő tudása sem elhanyagolható, hiszen ő alkotta meg az önfejlesztő (azóta önállósodott) Fővezérlő Programot, ami a vállalat elektronikus lelkévé vált.

Természetesen Flynn, Lora és Alangyőzedelmeskednek a Fővezérlő Program és Dillinger fölött, mindenki elnyeri méltó jutalmát és büntetését, minden a helyére kerül. Persze, hogy konkrétan hogyan, ahhoz el kell olvasni a könyvet.

„Az ENCOM óriásvállalat számítógéprendszerének összetettebb alkotás bármínél, amit az ember azelőtt kiagyalt. Az ENCOM Fővezérlő Programja uralma alá hajthatja a világot - s ha nincs Flynn, a végsőkig elszánt programozó, talán meg is teszi. Flynn azonban önmaga elektronikus tükkörképé, az FP csapdájában vergődik. Egy bitnyi esélye sem maradna a túlélésre, ha nincs Tron, a mátrixvilág bajnoka...” – szól a könyv fülszövege, amely a Pendragon Kiadó gondozásában jelent meg magyarul, 1994-ben, s a mai napig kellemes kikapcsolódást kínál.

Jimmy Cartwright

